

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Al 5-lea proces de presă

al „Foi Poporului.”

La 23 Oct. n. a 5-a oară „Foaia Poporului” a stat înaintea Curții cu jurați din Cluj. De astă-dată pentru articolul „Nu li-e sufletul curat”, apărut în numărul dela 27 Febr. a. c. al „Foi Poporului”, în care Ungurii sunt asemănați cu păcătosul, al cărui suflet nefiind curat îl cuprinde frica. Spune mai departe că înaintarea cauzei noastre îi supără, îi neliniștește, așa încât nici capul nu le mai e la loc. Aduce pilda celor 4 studenți slovaci dela gimnaziul din Kés márk, dați afară din școală pentru naționalismul lor. Mai pe urmă zice, că trebuie să urmeze atât pedeapsa celui păcătos, cât și învingerea dreptății, care e cu noi.

Acușați au fost domnii: George Moldovan, redactor răspunzător și autor al articolului împicinat, T. Liviu Albini, proprietar-editor și Iosif Marschall, răspunzător pentru tipar.

Tribunalul a fost compus din: Br. Szentkereszty Zsigmond, president, și juzi votanți Nesstor László și Becsek.

Notar: Balázs E.

Tălmăciu: Lehman R.

Procuror: Gócs Jenő.

Acușatii s'au înfățișat fără apărător.

Curtea cu jurați, ca de obicei, s'a putut alcătui numai pe la 10 ore și jumătate.

Tălmăcirea se face în românește și nemțește.

Se iau naționalele. Iosif Marschall e de 34 ani, de religie evanghelică, e cu familie, tipograf, n'are avere, n'a fost pedepsit. George Moldovan, de 30 ani, necăsătorit, n'are avere. T. Liviu Albini de 30 ani, necăsătorit, proprietar de tipografie, n'a fost pedepsit.

Se cetește scrisoarea de acuză, în care sunt traduse vre-o câteva părți din articol, în care procurorul găsește atîtare în contra națiunii maghiare. După aceea se cetește articolul împicinat în traducere maghiară.

Se pun întrebările. Dintăiu e întreat domnul George Moldovan, că recunoaște că el e autorul articolului împicinat, el a rînduit ca să se publice, și că primește răspunderea?

Moldovan: da.

Presidentul: Acesta-i cel dintăiu articol scris de d-ia?

Moldovan: Am mai scris încă și alții mai înainte.

Presidentul: Din credința D-Tale și pe ce temei ai scris articolul acesta?

Moldovan spune, că l-a scris din credința s'a proprie și pe temeiul mai multor lucruri și fapte întemplate.

Albini recunoaște, că pe timpul acela când a apărut articolul împicinat, a fost pro-

prietar-editor, de articol înainte de a se tipări n'a avut știre, dar' pentru publicare primește răspunderea.

Marschall ia răspunderea pentru tipărire, articolul însă nu l-a cetit, deoarece ce nu știe românește și afară de aceea el se îngrijește numai de forma din afară a foii.

Juratul Dr. Deák Albert întrebă pe Moldovan, care sînt faptele acelea pe temeiul cărora a scris articolul?

Moldovan: Aceasta o voi spune la apărarea mea.

Dr. Deák Albert mai pune întrebarea lui Marschall, că cum poate el tipări articolul, dacă nu știe românește?

Marschall răspunde, că el nu se îngrijește de ce se publică; el capătă articoliile cu-leși gata spre tipărire.

Szadecsky pune mai multe întrebări domnului G. Moldovan.

Di Moldovan la toate spune că-i va răspunde în apărare.

După aceasta se cetesc atestatele de purtarea morală.

Presidentul întrebă pe Albini, că ce preț are tipografia?

Albini îi răspunde, că dimpreună cu foile și cu cauțiunile cam 20.000 fl. Mai departe spune, că n'a fost pedepsit.

Moldovan a fost pedepsit la 2 luni temniță ordinară, dar' încă judecata Curiei n'a sosit.

Presidentul după acestea provoacă pe procuror să-și țină vorbirea sa de acuzare.

Gócs Jenő își recitează într'un ton monoton cam următoarele:

Onorat tribunal! Domnilor jurați!

Azi-măne devine lucru îndatinat, ca în toată săptămîna să pertractăm câte un proces de presă. Și astă-dată acesti domni, în articolul de față învinovătesc pe Maghiari cu nelegiuiri, cu necinstirea legilor, schingiuirea naționalităților, ei care, au în programul lor desfacerea Ardealului de Ungaria, țeara-mamă, și care atacă uniunea sancționată prin lege. Au doară ei ce pricep sub „adunări pacnice”? acele care le țin la Sibiu, la Blaj, la București și la Constanța (?), unde s'au adunat niște studenți neiuibitori de carte și știință, ca să ponegrească pe Maghiari, și unde, durere, s'au dus și studenții din părțile noastre. Ei, care au ars steagul maghiar pe piața Bucureștilor, ei, care la adunările lor poartă un steag alb cu inscripția „Peară Maghiarii”. . . . Eată, mă rog, de acestea sînt adunările lor pacnice. Autorul în articolul seu numai spune lucruri, dar' nimic nu dovedește. Au doară sînt la noi legi, care să oprească adunările și care să pună pe vre-o naționalitate greu-ment mai mare ca pe cealaltă? Nu, domnilor, de acestea nu sînt. Autorul zice despre Maghiari că nu li-e sufletul curat, că fața lor nu e spălată. Vă rog dar' să le dați, domnilor jurați, răsplata prin aceea, că veți declara pe toți trei vinovați.

Albini cere ca se i-se tălmăcească. Dr. Lehman tălmăcește.

După tălmăcire domnul George Moldovan rostește vorbirea sa de apărare, în care zice cam următoarele:

Onorat tribunal! Onorată Curte cu jurați!

Sunt a treia-oară chemat înaintea acestui tribunal, acusat fiind cu vina atîtării, săvîrșită prin presă, și nici-odată n'am avut cea mulțumire măcar, ca să-l aud pe dl procuror încredințându-mă despre vina ce mi-o pune, în cărcă: agitația ce ar cuprinde părțile împicinate, ci d-sa totdeauna s'a mulțumit cu a spune că noi atîțăm. Și cu privilegiul acesta dl procuror bate câmpurile și văile pe la București și Constanța și Dumnezeu știe pe unde, ca să spună că s'au dus „tineri neiuibitori de carte” ca să atîțe în contra națiunii maghiare. Dar' ce are aceasta de a face cu scrisoarea de acuză, cu articolul împicinat? Dl procuror spune, că noi atîțăm, prin urmare — articolul de față e plin de atîtare.

Eu, care am scris articolul de față, vreau încerca să-l lămuresc în câteva cuvinte și să arăt de ce nu vîd eu într'însul nimic atîțator.

Un singur lucru recunosc eu, anume, că articolul cuprinde câteva cuvinte mai aspre, dar' cuvintele aspre, care se scriu cam dela 1892 încoace, se înțeleg din încordările de azi.

Odată nici noi nu eram aspri, ci din contră eram înclinați spre porniri foarte plăcute cu d-voastră. Ca probă eată vă citez ceva din discuțiile conferenței naționale dela 1881, tipărite ca adaus la Memorandul din 1881, Memorand, care a rămas nefințat. La paginile 189—193 este tipărită o cuvîntare a memorandistului Coroianu. . . (vrea să cetească).

Presidentul (întrerupîndu-l): Nu-ți pot ierta să cetești părți întregi, poți însă cita din memorie.

Moldovan: Dl Coroianu zicea să meargă cu Memorandul nu numai la Împărat, ci și la dieta din Budapesta, și s'au primit aceste vorbe cu aplause, adunarea răspunde »așa e«, »foarte bine«. Ce ar fi urmat, eu nu pot socoti, dar' sînt sigur, că azi nu ar zice nimeni așa. . . .

Dela 188 până azi sînt 13 ani, de atunci nu și-au schimbat nici Maghiarii nici Românii programul, dar' s'a schimbat chipul de luptă și cu el și cuvintele ce le folosim unii față cu alții.

Și D-Voastră scrieți azi mai aspru (ca mai demult) și acum în urmă a zis un ziar despre dl Lucaciu, că ar trebui pus în țeară ca pe vremea lui Tepeș-Vodă.

Așa ceva nu se găsește în articolul meu, și așa am drept să nădăjduesc, că precum ziarului maghiar nu i-s'a făcut proces pentru idea lui bestială, așa nici eu nu vreau fi osândit pentru o vorbă două mai aspre din articol.

O vorbă mai aspră este »fărădelege«, apoi asta-i o vorbă binevrednică de guver-

nele maghiare, pentru-că despre ele am scris eu cuvântul acesta »fărădelege«.

Eu 'l-am scris pentru-că legea de naționalități nu se cinstește, spunând, că la judecări nu sântem judecați românește, ear' școale nu ni-se iartă să facem. Apoi eu am zis aceasta mai întâiu? La 1886 Mocsáry a zis... (vrea să cetească).

Presidentul (il intrerupe): Nu-ți iert să cetești, spune de rost dacă vrei!

Moldovan: Mocsáry a zis, că nu este școală unde să nu fie limba de propunere cea maghiară, ear' starea aceasta nu se potrivește cu prescisele legii naționalităților, care astfel sânt călcate în picioare. Spune mai departe dl Moldovan, că acum de curând a zis și un deputat guvernamental, dl Schwicker într'un articol că: Ungurii au făcut la 1861 fâgăduințe, că ne vor „mulțumi“; la 1868 au făcut o lege, care să intruzeze fâgăduința. La 1868 nu au împlinit însă cât au fâgăduit la 1861, și dela 1868 încoace nu s'au ținut de legea dela 1868.

Cu alte cuvinte au călcat legea! Astfel cred, că cuvântul »fărădelege«, (care este tot atâta cât călcarea legii) folosit ca cel mai aspru cuvânt al articolului meu, nu poate să fie pedepsit, în vreme-ce nici domnilor pomeniți, ale căror vorbe cu mult mai aspre le-am adus înainte, nu li-s'a făcut nici proces, decum să fi fost osândiți pentru ele. Ear' altă »afițare« nu este în articolul meu.

Pentru aceea nădejduesc, că voi fi aflat nevinovat, căci și de altfel eu nu cred, că dl procuror 'mi-a făcut din pornirea proprie procesul. Va fi voit earăși ministrul de justiție!..

Eu cred însă, dlor jurați, că D-Voastră ați cetit ce a zis ziarul »Hazánk«, un ziar maghiar despre dl ministru Szilágyi, anume că el este cel mai mare afițator prin procesele ce le face Românilor... .

Presidentul îl îndrumă la ordine pe Moldovan pentru vorba aceea, ca-și-când Szilágyi ar fi pornitorul proceselor și astfel afițatorul cel mai mare, deoarece-ce el infățișează justiția și dreptatea în această țeară.

Moldovan zice, că el numai a spus ce-a zis »Hazánk«, la ce presidentul își retrage îndrumarea la ordine, ear' dl Moldovan zice mai încolo:

Eu vă rog, dlor jurați, să nu urmați și d-voastră mai departe pe drumul acesta și să

declarați nevinovat articolul de vina ce 'i-se impută.

Dr. Lehman tâlmăcește slab.

Urmează cuvântul dlui T. Liviu Albini, care zice că se reține dela apărare și numai ceva va răspunde dlui procuror, pentru-că nu-î încapă în minte; că ce are cu clopotul, cu steagul, cu Blajul, cu Constanța? ! și ce vorbește de nu știu ce demonstrațiuni cu un steag alb? »Ce am eu cu acestea, zice? Să dovedască procurorul, că sânt vrednic de osândă, ori nu? Astăzi nu se poate întemeia procurorul cu patenta din 1852; astăzi sântem în 1894, astăzi avem jurnale de zi în format mare, atunci jurnale mici de săptămână«; arată foarte nimerit absurditatea patentei; se provoacă la aceea, că pentru aceeași vină într'aceleași impregiurări a fost declarat nevinovat înaintea chiar acestui tribunal de presă; pe urmă roagă pe jurați, ca să-și reamintească jurământul depus astăzi.

Marschall nu se apără.

Domnul Gócs Jenő răspunde zicând, că într'o așa foaie cum e »Foaia Poporului«, care slugește cerințelor poporului de rînd, vorbele cele aspre sânt în stare a trezi ură în popor față cu Maghiarii. Se roagă ca să fie toți 3 osândiți.

Presidentul readunând cele petrecute puse juraților cele 8 întrebări.

Retrăgându-se jurații la orele 12³/₄, după ¹/₂ de oră de sfătuire aduc următorul verdict, răspunzând la întrebările:

Cuprinde articolul incriminat: »Nu li-i sufletul curat« afițare — cu 12 da.

Vinovat e George Moldovan? 12 da.

Vinovat e T. Liviu Albini? 9 da, 3 nu.

Vinovat e Marschall? 1 da, 11 nu.

Pe temeiul acestui verdict Iosif Marschall se declară nevinovat.

Făcându-și procurorul propunerea, tribunalul se retrage spre a aduce sentința. La ¹/₂ oră se publică următoarea sentință:

T. Liviu Albini e osândit la 2 luni temniță ordinară și 42 fl. 13 cr. pedeapsă în bani, (măncare proprie după plac, precum și dela lucru scutit.)

George Moldovan la 8 luni temniță de stat și 50 fl. pedeapsă în bani.

Din cauțiunea toii se detrag 300 fl.

Al 21-lea proces de presă

„TRIBUNEI“.

De trei săptămâni în fiecare Marți, Curtea cu jurați din Cluj declară vinovată câte pe o redacție românească, ear' tribunalul croește osânde celor trași în fața lui. Așa și în săptămâna asta.

Marți s'a pertractat al 7-lea proces pentru adresele de alipire. Erau pe banca acușătorilor domnii: Ioan Blaga, preot, George Șuteu inv. din Bothaza, și Andreiu Balteș ca redactor răspunzător.

Sfârșitul a fost următorul:

Dl Andreiu Balteș osândit la două luni temniță ordinară și purtarea speselor de 39 fl.; G. Șuteu la 10 fl. pedeapsă în bani, ear' preotul Blaga lăsat nepedepsit. Din cauția „Tribunei“ — 500 fl. confiscăți!

O palmă — zdravănă!

Să știe că în procesul din urmă a dlui Dr. Lucaci județii tribunalului din Sătmar s'au purtat ca niște adevărați nebuni, turbați de ură contra a tot ce e românesc. Nu 'i-au primit nici o vorbă, fiindcă nînțricatul nostru erou voia să vorbească în dulcea limbă a mamei sale: românește! 'L-au osândit fără să-l asculte, fără să-l lase să se apere. Sa recurat însă la tabla regească din Dobrișin contra acestei batjocuri ne-mai pomenite a legii și a dreptului înscris în lege.

Tabla regească din Dobrișin, luând recursul în desbatere, 'i-s'a părut chiar și ei prea mult, prea scârbos, prea fără Dumnezeu ce tribunalul din Sătmar a făcut, și — a nimic judicata lui, pentru cuvântul, că nu s'a dat voe acusatului a se folosi de limba românească la apărare, și a rînduit pertractare nouă.

FOIȚA.

Credințe populare.

Din Iclodul-mare și giur

adunate de George Todica.

Așa sa crede pe la noi, că nu-i bine a umbla cu un picior încălțat, ear' cu unul desculț, că 'ți-a muri tata, mama, ori vre-o altă rudenie de aproape.

Dacă cineva când vede mai întâiu luna nouă, are bani la el: apoi acela se știe că peste toată luna va avea bani!

Dacă mîța se spală pe cap: va ploua.

Nu-i bine să-ți coși ceva pe o haină, până ce e pe tine, căci fii coși mintea...

Nu-i bine a mătura pe afară, până-ce e soare, căci colbul se sue la el, și-l ptează, și el se supără...

În noaptea înspre sîrbătoarea „patruzei-de-sfinți“, sfinții toată noaptea umblă de dau cu ciocanele în pămînt, să iasă iarbă!..

Nu-i bine a omorî broaște, căci cu vremea ele iară învie și fi cîntă celui-ce le-a omorît la cap, de moare și el!

Dacă cineva strănută de trei ori: va avea bucurie; dacă strănută de 2 ori sau odată, va avea ceva supărare.

Dacă cuiva 'i-se bate ochiul drept, va avea bucurie; dacă cel stîng: apoi o supărare. Nu-i bine însă să spui, că 'ți-se bate ochiul, care spune aceasta 'i-se zice: „Tu de câte ori ai păcătuit și nici-odată nu te-a spus ochiul? el numai odată 'ți-s'a bătut și tu îl și spui!“

Acela om e uituc, care se uită mai iute la popa, când ese cu darurile în biserică.

Dacă cineva se înecă și nu-l află, se crede, că dacă se pune pe un colac o lumină de ceară, aprinsă, și se sloboade pe apă, colacul se va oprî deasupra celui înecat, și așa se va afla.

Nu-i bine să pășești peste vre-un copil culcat (jos): căci nu va crește.

Nu-i bine să dai ceva peste copilul culcat în leagăn, căci va muri.

Poesii populare.

Din Roșia-săsească

culese de Nicolae Gergel, morar.

Am zis zeu și m'am jurat
Că n'oiu merge seara 'n sat
La nevastă cu bărbat,
Dar' aseară m'am scăpat
Și m'am dus oțiră 'n sat
Dup' un pic de sărutat.
Când era dragostea dulce
Pe bărbat dracu-'l aduce.
Eu l'ntreb cum a umblat
El mă 'ntreabă ce-am căutat;
Eu l'ntreb de unde vine
El ia băta după mine,
Și din cap îmi face moară
Și mă dă pe ușa-afară.
Mândra napoi mă chema
Și cu gură mă 'mbia!..
Mândră mândruța mea
Fie-ți gura ca mierea
Buzele ca faguru,
Nu 'ți-oi mai călca pragu!..

Cunoștințe

despre

drepturile și datorințele cetățenești.

— Constituția patriei. —

(*) Ori-ce țeară între marginile ei mai largi ori mai înguste, formează ea de sine *un întreg dar' nu un întreg simplu*, ca o bucată de lemn ori de peatră, ci un întreg alcătuit ca, de pildă, un orologiu (cias) din o mare mulțime de părți, unele mai mari altele mai mici; fiecare parte avându-și chemarea și slujba sa, și fiecare prin lucrarea sa, folos aducând întregului. Viețile și lucrările *singuraticelor părți* formează laolaltă vieța și lucrarea *întregului*, — și nu e iertat ca una să jignească pe cealaltă în lucrarea sa!

Noi vom începe a descrie pe rând și pe scurt, mai întâiu părțile singuraticice din care întregul numit „*Țeară*“, „*Impărăție*“ e alcătuit, începând de jos, dela cele mai mici părți și înaintând treptat până vom ajunge la cele mai largi margini.

Fiecare parte ori părticică, își are *dreptul cât poate* să lucreze și își are *datorința sa* că ce să lucreze. Noi întemeindu-ne pe legi și spunând ce zice însași legea, vom arăta că până unde se întinde dreptul cutărei și până unde al cutărei părți; ce poate ea și ce nu. Când le vom ști noi toate lămurit, vom pute spune de loc ori-cui, că aici da, dar' aici nu-ți ferbe oala!

Cea mai mică părticică care în o țeară începe a fi socotită ca fiind o parte vie și alcătuitoare a ei, este: **Omul**. Fiecare om născut în țeară își are drepturile și datorințele sale, numindu-se *cetățean* al țării, care-l apără pe el în libertățile sale de om, dar' în schimb îi cere o mulțime de jertfă în muncă și în dări, pentru înaintarea binelui ei, a țării întregi. Aceste jertfe, *datorințe* ce le ai față cu țeara, se află înscrise în legile țării și tot acolo și *drepturile* ce în schimb ți-se dau. Jertfă și muncă țeara cere *dela toți* cetățenii sei, fără deosebire, și pe nimenia nu-l scutește de această *datorință* față cu ea. Drept ar fi, firește, că precum nu face deosebire între cetățean și cetățean, când e vorbă a-i cere jertfa

cuvinită ei, *țeara să nu facă deosebire între cetățean și cetățean nici atunci când în schimb le dă anumite drepturi ca răsplată*. Așa ar fi *drept*. Acți vine însă să însemnăm că, durere, este deosebire între „*dreptul*“ ce după *dreptate* ți-s'ar cuveni în schimbul slujbei ce-i faci și jertfei ce-i dai, și între *dreptul* ce după lege ți-se dă. Fiecare om născut pe pământul țării, fără privire la nația ori religia lui, este primit și socotit ca *cetățean*, și ca atare are *datorințe* față cu patria, aici nu se face deosebire în legile țării, se face însă deosebire când e vorbă de *drepturile* unuia și ale celuilalt cetățean. Așadar' avem *drept* ce ți-s'ar cuveni după *dreptate*, de care însă nu te poți folosi, decât atunci când îl ai și — *după lege*.

Fiecare om are simț de dreptate, și el vede ce i-s'ar cuveni lui colo și ce colo, azi și mâne. Nu este însă destul asta ci e lipsă ca el să-și cunoască și dreptul seu ce *legea* i-l dă, — ear' aceasta se poate numai cunoscând și știind cum este alcătuită țeara în care locuște și ce cuprind legile ei...

Mergem dela om mai departe.

Omul ca atare, singur, nu poate trăi, ci trebuie să se însoțească om cu om. Îndată-ce mai mulți sunt împreunați la un loc pentru un scop oare-care, ei formează în țeară o așa zisă „*societate*“ (tovărășie). Societățile sunt și ele de foarte multe feluri, după-cum de multe feluri sunt *scopurile* pentru care ele s'au făcut. Firește tot atât de felurite sunt și drepturile și datorințele lor.

Cea mai mică *societate* este — **familia**. Că ce e familia o știm cu toții: întovărășirea unui bărbat cu o femeie, în scopul de a se ajuta unul pe altul împrumutat în trebuințele lor, și pentru sporirea neamului prin naștere de fii.

Familia este dar' și ea o parte, treapta a doua, din întregul numit „*țeară*“, „*patrie*“. Ca atare firește își are și ea drepturile și datorințele sale deosebite, pe care trebuie să le cunoască fiecare membru, dar' mai ales *capul* familiei, ca să poată ști ce li-se cade lor azi, ce mâne, ce ici, ce dincolo, și ce nu, — ca familie.

Mai încolo în numărul viitor.

Munca și prețul ei.

Disertație ținută la adunarea despărțământului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, în Ocna-Sibiului la 21 Oct. 1894 de *Dr. Petru Span*, prof.

(Urmare.)

Dacă așa stă lucrul, în comunele noastre românești, și eu cred că cu inima liniștită putem să zicem, că cam așa este: atunci de bună-seamă că nu putem greși, când ne vom pune puțin pe gânduri și ne vom da seamă, de unde vine aceea, că unii oameni singuratici se îmbogățesc, ear' alții sărăcesc, că unele din comunele noastre românești dau înainte, ear' altele merg mersul racului.

Și oare ce ziceți d-voastră de acela, pe care vedeți că-și prăpădește averea? Oare nu ziceți, că acela e un om *prăpădit*, un om *slab*, un om *leneș*, un *beutor*, un *perde-vară*, și în câte și mai câte feluri nu-l porecliți? Ear' despre unul, care văzând cu ochii cum se îmbogățeste, ziceți că e om *harnic*, om *truditor*, om de *treabă*, *cruțator*, bun *gospodar*. Pe când pe acela nu-l trezește din culcătoare nici tulnicul porcarului și al văcarului, nici mugitul vitelor și larma carelor ce merg la câmp, pe atunci acesta e în picioare cu cântatul cocșului, el e pe drum și în treburile sale atunci, când încă nu s'a revărsat bine de ziua. Cela nu se deșteaptă din culcușul seu nici când soarele e sus, nici când badea Ioan ori Mihailă vine și vrea să-l miște din loc, chemându-l să-i dea de lucru.

Ce cugetați că se întâmplă cu acesta? Nu trebuie multă sfărîmăre de cap și de grabă veți afla, că acesta nu merge să-și are pământul la timpul seu, nu-și cosește fâneața la vremea sa, nu-și sapă cucuruzul când se cuvine, nu seceră când e de secerat; toate lucrurile le face pe de-andoasele! Și ce urmează oare de aci? Prea bine puteți ști ce urmează. Când vine vremea culesului, când vine timpul adunatului de pe câmp, el nu-și umple ograda cu clăi de fân cum ar pute, stogurile lui sunt mai mici ca ale altora, hambarele lui rămân goale. Bucatele lui duse în târg nu au preț; până când toți vând, el rămâne cu marfa îndărăt și trebuie să o lapede. Vitele sale sunt ca gardul. Nu i-se plătește că le-a iernat și le-a ținut. Nici nu poate să se plătească, că el cât e de lungă noaptea de iarnă, de cum se pune jos nu se mai scoală să vadă, ce face Chieșa ori Joiana! Și apoi chiar și dacă le dă de cu seara, apoi umple ieslea,

De cătră Cibleș

culese de *Constantin Man*, inv.

Fetele dela oraș

Pot fi roșii la obraji

Că-s aproape de boltași,

Ear' fetele de pe sate

Pot fi negre și uscate,

Că li-s boltele departe.

Uritul unde se pune

Întunecă-un colț de lume;

Uritul unde s'așează,

Întunecă-un colț de țeară.

Să fiu sus ca negura

Tot aș ninge și-aș ploua

Pe unde ar fi mândra.

Bruma bate florile,

Lumea nșeală fetele.

Bruma bate strugurii,

Lumea nșeală feciorii.

Frunză verde și-un bănuț,

Am avut și eu drăguț

Și n'am știut să mi-l crut.

Dar' de l-aș avè acum

'L-aș ține ca p'un păun.

Vină, lele, și nu mere,

La oala cu rumenele,

Vină, lele, nu fugi

Și pe nas nu te mângi!

Rumenele ia-le drace

Face pe lelea de-ți place;

Rumeneala din potică

Face pe lele voinică

Și pe badea de nimică!..

Așa zic mândrele mele

Că ce am să beau cu ele,

Apoi să mă uit la stele!

Nici cu gândul n'am gândit

Că cine m'a ocărit,

Da propteaua gardului

Și uritul satului!

Din Ciacova

culese de *Ioan Roșu*, june.

Frunză verde frunzuliță

Toți voinicii au drăguță,

Numai eu sorman de mine

Nu am drăguță pe nime,

De sărac ce sunt sărac

Nici fetele nu mă plac,

Nici la mine nu se uită

Că sunt cu cămașa ruptă.

Auzit-am, mândro, eu

Că tu ești bolnavă rău,

Dar' nici mie nu mi bine

De când nu te vèd pe tine..

Asta-i nana cu mărgele

Și cu buze subțirele

Sărutam'aș eu cu ele!

Trandafir mândru nflorit

Nană prea sus te-ai suit,

Că nu ești de viță mare

Nici frumoasă așa tare.

de o indeasă, ca să nu mai trebuească să ese afară!

În felul acesta nici că mai poate fi mirare dacă el zi de zi sărăcește: în loc de 4 stoguri de grâu are numai trei, apoi 2, unul și pe urmă nici chiar unul; în loc de 6 boi, are 4, pe urmă doi și pe urmă nici două vaci și așa mai departe. Toate acestea el nu le vede, și dela gura sa nu lasă nimic. Se trezesc astfel în el poftele urite și nestăpânite, cari aduc cu sine că venitul și isvoarele seacă, ear' dările și greutățile cresc! Timpurile de astăzi sunt cu mult mai înaintate în cultură ca cele de mai înainte și e știut după o lege psihologică: că cu cultura se înmulțesc și trebuințele. Cu ceea-ce a trăit tatăl meu și moșul meu eu nu mai pot trăi, chipul și modul lui de viață nu pot să-l mai duc, dacă nu vreau să fiu de batjocura lumii. Și apoi doară noi suntem mândri, când auzim laudându-ne străinii, că poporul român a înaintat atât și atât de mult dela robotă încoace, și mai mult doară noi cu toții trebue să voim, ca acest popor să ajungă acolo, unde l-a lăsat Dumnezeu să fie: un popor vrednic și cinstit, un popor laudat și mărit, că măriți și laudați au fost și vrednicii noștri strămoși dela Roma, cari ne-au adus și ne-au așezat în aceste locuri binecuvântate dela Dumnezeu cu pământuri bune, vii, păduri frumoase, lunci și văi minunate, șesuri roditoare și cu multă bogăție în sinul pământului.

(Va urma.)

SCRISORI.

Bravură împintenată.

Stimate domnule redactor!

Schiopi, în 27 Octombrie 1894.

Fiindcă Român m'am născut și Român vreau să și mor, tare mă doare când aud și văd cu ochii cum sunt huiduiți și bajocoriți conducătorii noștri de pe la sate. Deci vă rog a publica cele-ce se întimplă și pela noi.

Încă prin luna lui Aprilie aflându-mă eu la coarnele plugului, me trezesc cu un ordinanț dându-mi o citare, ca numai decât să flu la judecătorie în *Iara-infer*. Mult mi-am bătut capul să află că ce poate să fie asta, fiindcă mă știam departe de ori-ce păcat. Lăsându-mi plugul în câmp am plecat la Iara.

Acolo spre marea mea mirare începură a mă întreba *că ce legătură am cu învățătorul*

Din Brăzești

culese de C. Prața, cantor.

Frunză verde ș'o alună
Nu fii lele-așa nebună,
De-așa tare mă sfădi
Și mă-amuța cu câinii,
Câinii tăi toți mă cunosc,
Că știu că la voi am fost,
Câinii tăi mă cunosc bine
Și pe mine ca pe tine.
Frunză verde de bujor
Măi bădiță bădișor,
Până ce-ai fost tinăruț
La multe erai drăguț,
Câte mândre te vedea
Toate cu mâna-ți făcea,
Nume ție îți puneai:
Spate late de voinic
Buze moi de copil mic...
Dacă ai mai bătrânit.
Câte mândre te vedea
Cu câinii te asmuța
Nume proaste ce-ți puneai,
Spate late gârjobate
Buze groase dăbălate
Și picioare crengurate...

din Iara? La ce am răspuns că nimic alta decât că-l știu că-i Român verde, om la înălțimea chemării sale. Și așa s'a luat cu mine un protocol lung, între altele că ce vorbește de Unguri și câte și mai câte. După aceea am înțeles, că în ziua de mai înainte mai fuseseră citați vre-o 10 Români din giurul Iarei tot din acea pricină.

Adecă, dle redactor, dl Ioan Giurgiu, învățător în Iara, e huiduit și bajocorit pentru-că e Român și dascăl bun, e urmărit că ațîță poporul, ba a fost și întemnițat, precum știe lumea întreagă, pentru-că lucră la deșteptarea inbitului seu popor, voind a da pildă ca învățător tinăr, prin faptele sale vrednice de laudă la toți aceia, cari îmbrățișează această carieră frumoasă. Acuma, după câteva luni, i-au croit domnii de unghur o pedeapsă de 50 fl. ori 5 zile temniță, ca să învețe, zic ei, a nu mai ațîța poporul!

Asta e soarta Românilui și „dreptatea” ce lui i-se face! El trebue să sufere ori de vrea ori de nu vrea, și cu vină și fără vină.

Și vom suferi până ne ajung puterile, căci înduratul D-zeu trebue să ne croască și nouă altă soartă, ear' când vom vedea că nu mai merge, sfātuine-vom și arătane-vom cât ne slugăresc puterile, *altcum*, nu tot numai — suferind!..

Ca toată cinstea:

Ioan Hosszu, plugar.

Învățător înderătnic.

Opațița, în Septembrie 1894.

Onorată Redacțiune!

Înainte de toate primiți călduroasa mulțumită, că ați binevoit a publica în foaia noastră a poporului, în Nr. 37, ceva din scrisoarea trimisă din partea noastră despre învățătorul nostru Ioan Popovici. În cele publicate însă s'a străcurat și o greșală, pentru-că se zice între parantesă On. redacțiunii, că „învățătorul Ioan Popovici a fost înlăturat din post ca nefiind cualificat” ceea-ce însă nu stă, ci dînsul a fost pentru totdeauna lăpădat din șirul învățătorilor prin sentență metropolitană și nu că n'ar fi fost cualificat, ci pentru-că s'a dovedit neahărnicia lui împreună cu o fire pornită spre mânie și aprindere.

Dînsul în loc de propoveduirea păcii și a bunei înțelegeri, după venirea sa în Opațița a început a vîrî pe oameni în vrajbă și a-i incurca în fel și fel de procese. Cu co-

Din Cuștelnic

culese de Nonicu Roșu.

Mândra mea ca laptele
Eu mă 'ntorc cu spatele,
Și mă uit la altele.

Săracile fetele,
Că ele abia-mi apucă
Să vie Vinerea mare
Să se iee pe cărare,
Pe cărare prin vâlcele,
Să-și caute rumenele,
Ele să se rumenească
Bădița să le iubească.

Fetele care-s mărețe
Nu se țin cu corobețe,
Fără cu turtă cu mac
Și cu gură de diac.

Mândra bat-o soarele
'Și-a beut fuioarele,
Și i-s rele poalele
De-i-se ved picioarele.

pii de școală spor nu face de loc, dar' de bătut îi bate de-și schilodește, lucruri pentru care noi ne-am și plâns mult și des Ven. Consistor din Caransebeș până când la 1890 a fost trimisă o comisie cercetătoare, care comisiune prin 9 martori cu depunerea jurământului a aflat că învinuirile arătate sunt adevărate, ear' drept pedeapsă a fost judecat la purtarea șeselor de cercetare și cu o dojană înaintea comitetului parochial. Asta a fost o pedeapsă foarte ușoară, după care putea să se îndrepte, dar' el în loc de îndreptare cu mai mare libertate își joacă voia.

În anul 1893 și 1894 chiar dl protopop a zis, că examen slab ca cel din Opațița nu este în nici o comună din întreg tractul de 32 de comune! Pentru acestea și alte deasemenea ne-am plâns măritului consistor din Caransebeș, care în anul 1894 în Ianuarie a și trimis o comisiune cercetătoare, înaintea căreia dovedindu-se cele arătate, de nou a fost pedepsit cu plătirea cheltuelilor de cercetare și provocat a se infățișa înaintea Ilustrității Sale dlui episcop la Caransebeș, pentru a fi muștrat, de care muștrare însă dînsul nici că vrea să știe! Tot în anul acesta 1894 în 27 Iulie prin sentență consistorială a fost provocat că fără amnare să-și dea cererea pentru pensionare, de asemenea a fost provocat și în 5 și 28 Septembrie — dar' dînsul răzimat pe spriginul ministrului unguresc își bate pieptul cu mândrie și nici grije vrea să aibă de aceste provocări consistoriale!

Eată, dle redactor, purtarea acestui învățător, pentru care am fost noi huliți de foaia românească din Timișoara.

După care ne subscriem cu toată cinstea:

Stefan Zsivan, Corneliu Popescu, Vasilie Palic, Stefan Adam, Pavel Ramneanț, Valeriu Zsivan, Tanasie Ramneanț, Pavel Țipandel, Moise Aurelian.

De astă-vară.

Onorate dle redactor!

Măieru, la 21 Oct. 1894.

Dă-mi voe, ca, deși cam târziu, să mai adueși eu aminte de bravurile ungurești de astă-vară, prin descrierea unei astfel de „bravuri”.

Domnul protopop din Indol, George Suciu, astă-vară prin August, mergea într-o zi la secerători, când numai odată zărește că vin în sat pe de altă parte niște negrețe cu trei trăsuri. Dl protopop se întoarnă atunci cătră casă, crezând că-i vin ceva oaspeți. Și chiar la d-sa s'au oprit trăsurile. Domnul protopop li-a zis la poartă: Dacă D-voastră aveți ceva cu ruine, poștiți, dar' pentru trăsuri nu am loc, fiind că nu e birtul aici. Erau adecă fișpanul, fișolgăbirul, președintele tribunalului și un jude și notarul din Sind și patru gendarmi! Oaspeții au intrat în lăuntru și s'au pus pe scormonit prin casă, și i-au căutat prin toate odăile, au resfirat toate hârtiile și cărțile și au aflat »Manifestul«, »Portretul« domnilor Lucaciu și Rațiu și »Golgota«. Au zis că pentru-ce ține astfel de scrisori la dînsul? Li-s'a răspuns că: „De ce nu ați oprit pe aceia cari le-au făcut ca să nu ni-le trimită”. Toate le-au luat „oaspeți” cu ei. Apoi au căutat prin „grănar” de-amăruntul, s'au dus la biserică și aici au căutat toate colțurile, încă și în lada bisericii și prin pod. N'au aflat, firește, nimic. Pe urmă au luat un protocol și le-au poruncit aspru celor-ce au scris protocolul, că se nu cuteze să vorbească ce nu se cade, că ei ar fi căutat după arme și

nu știu ce! Dară că după-ce altceva au căutat încă n'au spus! Noi însă îi întrebăm, că după-ce după alta s'au suit până și în podul bisericii și la clopote, că doar' acolo nu se ține *Memorandul*.

În 12 August dl protopop primește o citație, că pe ziua următoare se ține în *Turda*, la solgăbirăul. Când colo în *Turda*, du-te dacă ai la cine! Domnii nu erau acasă. Erau earăși cu tot regimentul în Sălciua la preotul de acolo în vizită. Aici au făcut o vizită mai „pompoasă”. De dimineața l-au fost vizitat pe dl preot notarul, după aceea au sosit Turdenii și l-au vizitat a *dona-oară*, apoi au plecat către casă, dar' dela capul satului earăși s'au întors înapoi și l-au vizitat și a *treia-oară*.

N'au aflat nimic, dar' de rîs s'au făcut negreșit. Noi, azi mai ales, când ne aducem aminte, nu știm ce să zicem, că erau oamenii acestia comedieși ori — nebuni? *V.—a*

Avram Iancu.

Suma din numărul trecut:

1599 fl. 83 cr. și 223 lei, 50 bani. r.

Din **Cluj** am primit colecta pe care au făcut-o tinerii români dela universitatea de acolo și pe care colectă au încurs. **21 fl.**

*

Din **Colnic** a adunat d-șoara *Maria Drăgan*, învățătoare, dela următorii:

Maria Ieremia sen. 50 cr., M. Ieremia jun. 50 cr., Elisaveta Sabină 50 cr., Ema Salinsky 50 cr., Maria Drăgan 50 cr., Maria Capețan 50 cr., Petria Lepa 10 cr., Versavia Lepa Merta 10 cr., Petruța Lepa Voin 10 cr., Elena Lepa 10 cr., Iconia Lepa 10 cr., Iconia Micloșină 20 cr., Iconia Micloșină jun. 20 cr., Iconia Trușan Drăgoiasă 20 cr., Ruja Careba Jurma 20 cr., Maria Roșu Glavă 20 cr., Petruța Careba 10 cr., Meda Păiuș 10 cr., Iconia Lupșa Meilă 10 cr., Maria Păiuș Bagiu 10 cr., Elisaveta Lupița Bițu 10 cr., Ruja Teodor Ciuclea 10 cr., Iconia Român Adam 10 cr., Pétrea Român Adam 10 cr., Maria Crina Surdu 10 cr., Maria Crina Bițu 10 cr., Ruja Crina Bițu 10 cr., Maria Voin Hanțilă 10 cr., Scumpina Pirtoni Daina 10 cr., Raveca Teodor Marian 10 cr., Anuica Juică 10 cr., Elisaveta Ienci Ionescu 10 cr., Anuica Crina Damaschin 10 cr., Iconia Ghîscă Miuț 10 cr., Maria Ghîscă Vichentă 10 cr., Maria Ienci Ionescu 5 cr., Maria Voin Cichiliță 10 cr., Petruța Tulbure Taibăr 10 cr., Maria Crina 5 cr., Iconia lui Ianăș Crina 10 cr., Raveca lui Ioan Pau 10 cr., Iconia al lui George Pau 10 cr., Elisaveta Lepa Teodor 10 cr., Iconia Ienci Păpuc 10 cr., Petruța Lațcu Purecu 10 cr., Maria Voin Voica 10 cr., Petruța Luca Vucane 10 cr., Iconia Oncea 10 cr., Elisaveta Mițu 10 cr., Anuța Vuc Daina 10 cr., Elisaveta Voin Petrica 10 cr., Iconia Crina Cătană 10 cr., Iconia Uzum Mițu 10 cr., Petruța Teodor Petrica 10 cr., Petruța Măghet 10 cr., Maria Rus Bela 10 cr., Petruța Teodor 10 cr., Elisaveta Careba Juică 10 cr., Maria Careba Nenea 10 cr., Meda Stîngu 10 cr., Maria Teodor Mitru 10 cr., Ana Truică 10 cr., Ruja Truică 10 cr., Elena Rus Hanțu 10 cr., Iconia Becineagă Lisandru 10 cr., Anuica Merta Buget 10 cr., Nasta Jurma 10 cr., Floare Trușan Păuța 10 cr., Petruța Barbu Dodica 10 cr., Cornelia Lepa 20 cr.,

Scumpina Păiuș 10 cr., Ruja Păiuș 5 cr., Petruța Pirtoni Daina 10 cr., Versavia Careba 10 cr., Maria Păuța Semen 10 cr., Iconia Gherguță 10 cr., Ruja Lupița Oncea 10 cr., Iconia Ciuclea 10 cr., Petruța Careba 10 cr., Maria Lupșa 10 cr., Ileana Pirtoni 10 cr., Maria Lauș 10 cr., Rusanda Miu 10 cr., Maria Ion 10 cr., Elisaveta Becineagă al lui Sandu 10 cr., Ana Corbu 10 cr., Anuța Lațcu 20 cr., Maria lui Traian Pau 10 cr., Anuica Iordan 10 cr., Petruța Negru 10 cr., Elisaveta Micloșină 10 cr., Laurenția Pantic 10 cr., Iconia Becineagă al lui Sandu 5 cr., Iconia Crina Bițu 5 cr., Anuța Gherguță 5 cr., Mărgărie Român 5 cr., Ana Crina 5 cr., Valeria Becineagă 5 cr., Petria Trușan 5 cr., Silvia Lupița Busuioc 5 cr., Silvia Voin Popa 5 cr., Iconia Murgu 5 cr., Petruța Ciorceș 5 cr., Elisaveta Ienci Păpuc 5 cr., Iconia Becineagă Boricic 5 cr., Iconia Gușcă 5 cr., Elisaveta Lupița Aflat 5 cr., Maria Petrica Belu 10 cr., Petruța Trușan Păuța 5 cr., Iconia Păuța Cichiliță 5 cr., Elisaveta Crina Cichiliță 5 cr., Iconia lui Moise Vuc 5 cr., Elisaveta Glavă Roșu 5 cr., Maria Trușan Mighia 5 cr., Iconia Crina Bițu 10 cr.

Suma 13 fl. 35 cr.

*

Din **Trestia** a adunat dl preot *Petru Perian* dela următorii:

Petru Perian 50 cr., Agaftia Perian 20 cr., Valeria Perian 10 cr., Victoria Perian 10 cr., Jurca Azarie 20 cr., Ioan Avisalon 50 cr., Ioan Bărna 20 cr., Fridrich Hopp 50 cr., George Görög 50 cr., Berta Görög 30 cr., Fekete Zsigmond 20 cr., Angel Moisa 20 cr., Elena Stanca 10 cr., Ioan Toma 10 cr., Iosif Dura 20 cr., Petru Dantrusca 20 cr., Felca Dan 10 cr., Savastiag Martin 10 cr., Petca Măriuță 10 cr., Solomon Perian 10 cr., Nicolae Albescu 5 cr., Crișan Milton 30 cr., George Omota 10 cr., Hogman Ionuț 20 cr., Simziana Lazar 20 cr., Eftimie Ciordar 50 cr., Stanca Lazar 30 cr., Toma Petru al lui Ioan 10 cr., Zorza Petru a Sofiei 10 cr., Dan Petru al Mariei 5 cr., Irimie Lazar 10 cr., George Perian 20 cr., George Moga 25 cr., Gerasim Igna 10 cr., George Igna 10 cr., Dan Lazar Flocea 5 cr., Nicolae Stega 10 cr., Prescurărița 5 cr., Ioan Stanca al lui Petru 10 cr., Hang Crestină 10 cr., Dan Rusalin 20 cr., Dura Ionuțiu 20 cr., Duma Iosif 20 cr., Mihail Ioan al lui Ianoș 10 cr., Dan Iosif al lui Andron 20 cr., Dan Adam al lui Walie 10 cr., Mihail George și Floare 30 cr., Petru Jurca 10 cr., Ionutiu Stanciu 10 cr., Sofia Stanciu 10 cr., Lazar Pârva 10 cr., Ioan Simziana 20 cr., Toader Trif 5 cr., Nicolae Pop 20 cr.

Suma 9 fl. 70 cr.

*

Din **Sângeorgiul-român** a adunat dl învățător *Ioan Marcu*, dela următorii:

Ioan Marcu, învățător 2 fl., Irimie Șorobetea 1 fl., Stefan Utalea, inv. 1 fl., Todor Iepurean, inv. 1 fl., Nicolae Cionca 1 fl., Vartolomeiu Șorobetea inv. 1 fl., Anton Sohorca 20 cr., Leon Algeorge 20 cr., Iosif Pop 40 cruceri.

Suma 7 fl. 80 cr.

*

Din **Lupoia** prin junele *Ioan Murășan* s'a adunat dela următorii:

Ioan Murășan 20 cr., Ioan Lung 20 cr., Ioan Terek 10 cr., Ioan Ciglenean 5 cr., Vasilie Murășan 20 cr., Ioan Abrudan 5 cr., Ioan Pop 10 cr., Ilcă Pop 2 cr., Irimie Pop

10 cr., Mitru Pop 10 cr., Simion Pop 10 cr., Iosif Murășan 5 cr., Nicolae Țicle 10 cr., Simion Țicle 10 cr., Alexe Lung 10 cr., Ioan Pop 4 cr., Mitru Pop 20 cr., Ioan Pop 20 cr., Sofie Fatyol 5 cr., și fiica sa Irina Fatyol 5 cr., Simion Murășan 5 cr., și soția sa Sofia Fatyol 5 cr., George Rus 5 cr., Dote Pop 5 cr., Teofil Dragoman 2 fl.

Suma 4 fl. 30 cr.

*

Din **Jebel** a adunat *Teodor Pocan* dela următorii:

Elena Pocan 30 cr., Elena Pocan 20 cr., Teodor Pocan 50 cr., V. Ciuta 20 cr., I. Maior 1 fl., Iosif Loichitia 10 cr., Iorga Ogarcinici 5 cr., George Grecu 5 cr., Efta Blidariu 10 cr., Vasilie Casap 5 cr., Stefan Ostoia 10 cr., Gliga Blidariu 10 cr., Simion Radu 10 cr., Iosif Conda 10 cr., George Blidariu 10 cr., Ilie Gemanar 10 cr., Ioan Graur 10 cr., Grecu Girescu 10 cr., Efta Găreu 10 cr., Vasilie Gomicu 5 cr., Iosif Cîrșiovan 10 cr., Moise Lita 10 cr., Ioan Bălan 20 cr., George Șipețian 10 cr., Trăila Găreu 10 cr., Paul Sinetoni 10 cr.

Suma 4 fl. 20 cr.

*

Din **Valea-mare** a adunat dl *George Tripa*, dela următorii:

Simeon Drăgoiu 1 fl., Maxim Balan 20 cr., Samuil Todor 10 cr., Aurel Spinanti 10 cr., Iuliana Balan 10 cr., Ioan Olariu 20 cr., Iochim Todor 30 cr., Ioan Jurca 40 cr., S. Florea 30 cr., George Tripon 20 cr., Anișca Tripon 20 cr., Alexandru Ciugudean 50 cr., Iosif Teodorovits 10 cr., George Siofiescu 20 cr.

Suma 3 fl. 65 cr.

*

Din **Orăștie** a adunat *Tittu Turdeșianu*, morar, dela următorii:

Tittu Turdeșan 1 fl., Maria Turdeșan 1 fl., Maria Turdeșan 50 cr., Iuliu Turdeșan Ana Lutz 20 cr., Ioan Romosa 20 cr.

Suma 3 fl. 40 cr.

*

Din **Borgo-Susani** a adunat dl *Ioan Orban*, dela următorii:

Ioan Orban 45 cr., Ioan Sarețian 30 cr., Iacob Tănase 20 cr., Macaveiu Grigorescu 20 cr., Echim Vunca 20 cr., Michail Danea 20 cr., Tănase Giță 20 cr., Iosif Samoilă 10 cr., Simeon Beșa 5 cr., Filip Buf 5 cr., Teodor Galbău 5 cr.

Suma 2 fl.

*

Din **Orșova** am primit prin dl *Petru Călcunariu* dela următorii:

Iuliu Catrușcă 1 fl., Franz Orzanici 1 fl., N. Papfiu 1 fl.

Suma 3 fl.

*

Din **Dumitra** a adunat domnul *Ioan Patachi* din *Blaj*, între locuitorii comunei Dumitra, suma de . . . 5 fl.

*

Singuratici ni-au trimis:

Dl *Dionisie Cipu* din *Anina* 1 fl.; dl *A. Buffan* din *Przemysl* (în *Galiția*) 1 fl.

Suma 2 fl.

Suma întregă adunată până acum:

1679 fl. 23 cr. și 223 lei, 50 bani.

T. Liviu Albini, dătător de samă.

Procesul nostru al 3-lea — la Curie.

Se știe că în procesul nostru de presă al treilea, pentru articolul „Adresele de alipire” din Nr. 1 din estan. — dl George Moldovan a fost osândit la o lună temniță ordinară, și se știe că dl Moldovan a făcut recurs la Curie contra osândirii.

La 23 Octomvrie st. n. Curia a luat în desbatere recursul, și — precum nici că ne așteptam la altceva — l-a respins! Astfel dl Moldovan în curând va fi nevoit a-și începe osânda.

CRONICĂ.

DI I. Russu-Șirianu a scos de sub tipar un volum de „*Novela*”, de 200 pagine. Prețul 1 fl. A se cere la „Institutul Tipografic” în Sibiu.

Logodnă. Domnul **George Moldovan**, redactorul nostru răspunzător, Joi în 13/25 Oct. c. și-a încredințat de viitoare soție pe domnișoara **Zorița Calcici** din Sibiu. Călduroase felicitări din partea noastră a tuturor.

Din Brănești ne vine o plângere din partea alor doi cetitori ai noștri **George Arone** și **Gligor Capotesc**, în care ni-se spune, că dînșii și-au abonat „*Foaia Poporului*”, dar mai că nu au folos de ea, căci dl preot de acolo scoate d-sa foaia dela primărie, unde vine, și o cetește, și lor nici că vrea măcar să li-o mai dea. Oamenii sînt așa de năcăjiți pentru asta, căt ne zic că nici să nu le mai trimitem lor foaia, ci de-adreptul preotului, pentru-că și ea și ei folos de ea nu au! — Dacă aceste șire vor ajunge sub ochii dlui preot din vorbă, îl rugăm și noi ca prin astfel de lucruri să nu ne înstrăineze nouă abonenții, și să nu le mai folosescă, fără voea lor, foaia de dînșii plătită. Ear' țeranilor cu plângerea le dăm sfatul să meargă la primărie, să dea poruncă judei ca mai mult nimărui foaia să nu o dea, decât lor înșiși, și eată cearta încheiată! Ne doare când auzim de neînțelegere între poporeni și conducătorii lor, mai ales când acelea se pot foarte ușor încungiura.

Nu-i lucru frumos, și mai ales nu — românesc! Un țeran din **Săcădate**, care după toată înfățișarea și purtarea lui ni-s'a părut foarte cinstit și iubitor de dreptate, și mai presus de toate bun Român, a venit Marția trecută în redacția noastră, și ni-a spus că preotul român **C. Prie** de acolo, a început să facă niște lucruri foarte neromânești, dușmănoase nu numai nației, dar' și bisericii române în slujba căreia și d-sa stă. Eată de ce-i vorba: În **Săcădate** e o singură școală română și două de stat. Părinții români își trimit mai toți băieții la școala română. Ce face dl preot **C. Prie**? Merge în școală, ca, vezi Doamne, „director” al ei, și pe mai mulți băieți începători îi ia de mână, îi dă pe ușe afară și le zice „*Aici nu mai încap, mai mergeți voi și dincolo*”, (adece la școlile de stat ungurești), „*acolo aflați loc destul!*” — Noi aveam deja părere slabă despre dl preot **C. Prie**, de când cu procesul d-sale la Cluj, unde s'a lăpădat de ce-a scris, ca **Petru de Christos**, — dar' de tot adevărat ce ni-se spune că face acum, apoi nu mai e vrednic acest om să fie socotit între preoții români, ci între adeverații dușmani ai nației și bisericii noastre!

O apărare. Din **Poiana** (lîngă Sibiu) primim din partea alor patru economi români, anume dela: **Nicolae Muntean**, **Constantin Fântână**, **Ioan Voinica** și **Dumitru Marcu**, o scrisoare ca răspuns la scrisoarea **Poienarului** care a spus ce-ar fi zis protopopul **Măneguț** acolo despre **Dr. Rațiu** și **Dr. Lucaciu**. Acești patru economi desmint, zicînd că dînșii n'au auzit nici o vorbă rea dela părintele **Măneguț**

despre întemnițării poporului nostru, ci numai despre alte treburi vorbe bune și povețe folosite, și spun că cel-ce ne-a trimis acestea despre **Măneguț**, e un om rătăcios, care numai vrajbă între **Poienari** vrea să facă. Noi dăm loc și părerii acestora a iubiților țerani numiți mai sus, însemnăm însă, că nici „**Poienarul**” nu ni-a zis că în public, în fața vreunei mulțimi de oameni ar fi zis protopopul **Măneguț** acele vorbe, ci numai într'un cerc restrîns de cunoscuți! Astfel firește că **Domnia-Lor**, dacă n'au fost în acel cerc, n'au auzit așa ceva, dar' de aci încă nu urmează că n'au auzit nici alții și că dl **Măneguț** n'a zis ce s'a scris despre dînsul. Aceasta numai dînsul ar pute-o desminti!

Un blăstemat. Am primit o scrisoare în care ni-se spune adecă, că „*la Muntele rece*” trăește un anumit „**Mihaiu**”, om de 30—32 ani, care se dă pe sine de mare „*vrăjitor*” știutor al celor neștiute și vîzător în nevăzutul viitor, ear' oamenii fără știință și crezători în toate nimicurile și boscoanele, se duc roiori întregi la el și-i dau bani și averi pentru-ca să le spună de noroc. „El, firește, minte verzi și uscate, căci e meșter în d'al de astea, ear' oamenii cred și-l cinstesc și-l ascultă ca pe un „*proroc*”! E mare rușine! E rușine că poporul nostru pe alocurea încă tot se mai lasă înșelat de astfel de blătemați și amăgitori. Nu știm Doamne, până când? Când se va lumina și el odată să-i fie rușine de astfel de credință în boscoane, precum nouă ne e rușine de lume, a auzi și a spune că tot mai avem astfel de Români.

Un om stricat. Din **Macrău** primim o scrisoare, care nu ne face nici o bucurie. Ni-se împărtășește adecă, că după-ce noi am împărțit liste de adunare p-ntru **Iancu**, dl **Vasilie Ciortea** a cetit lista în fața unei mulțimi de oameni, rugându-i ca să dea dar' și ei pentru frumosul scop, care căt poate. Dar' îndată s'a ridicat cu gura un anumit **Ioan al Chitului** și a zis: „Dee cine vrea, eu nu dau nimic!” — și, zice cel-ce ne trimite vestea, „oamenii auzind aceste vorbe s'au descurgiat, zicînd că „dacă nî dă **Ioan al Chitului**, cum vom da noi cești mai săraci! Și așa am gătat cu adunatul!” — Ni-se spune însă că acest om nu e cu stare rea, dar' e cu nărav rău. Șede în birt trei-patru zile și bea și bea până pică butuc sub masă! Pe vrăjitorul dela „*Muntele rece*”, care a făcut nu demult o „*visitație canonică*” pe la credincioșii sei, trecînd și prin **Macrău**, l-a primit cu pompă și alarmă ca pe adevăratul seu vlădic. A junghiat întru cinstea lui, a oai și a dat un ospet la care s'a făcut nimica nu mai puțin ca 20—30 litre de apă jidovească, liurcă. Ei bine, astfel stînd lucrurile, întrebăm noi, că **Românii** cei buni din **Macrău** de ce se iau și ei după acest om stricat, și de ce nu judecă ei de sine ce e bine și ce nu-i bine? A aduna doar' pentru **Iancu**, e un lucru ce ne face mare cinstea tuturor, **Românii** din **Macrău** nu doresc să aibă și ei parte din această cinste? Lase-l în păcatele lui pe iubitorul de rachi și de vrăjitori **Ioan al Chitului**, și facă ei bine, dacă el nu vrea!

Loc deschis.)*

Convocare.

Subdespărțământul IX. al „**Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român**” va ține adunarea sa generală în comuna **Vinerea**, Marți la 20 Noemvrie 1894 st. n. a. m. la 10 ore cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului și al cassarului.
3. Exmiterea alor 2 comisuni pentru încasarea taxelor, înscrierea membrilor noi și censurarea raportului comitetului.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acestor redacție nu primim răspunderea.

4. Disertare despre însemnătatea meseriilor la Români.

5. Rapoartele comisiunilor.

6. Constituirea comitetului pe un nou period de 3 ani.

7. Cercetarea expozițiunii industriale locale și premiarea obiectelor expuse.

8. Încheierea adunării.

La această adunare generală se invită toți membrii Asociațiunii cu locuința pe teritoriul acestui despărțământ și toți amicii progresării poporului român.

Din ședința comitetului subdespărțământului IX. ținută în Orăștie în 26 Octomvrie st. n. 1894

Simion Vlad,
not. ad hoc.

Dr. Ioan Mihu,
director.

Convocare.

Pe baza concludului comitetul central din 26 Oct. n. 1894 și în conformitate cu §-ul 20 din statute, se convoacă a VI-a adunare generală ordinară a „**Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului**” la Sibiu în casa comitatului, pe 1/13 Noemvrie a. c. la 11 ore dimineața.

Programa:

1. Presentarea raportului general al comitetului central, al rațiociniilor pe anul 1893 și proiectul de budget pe 1895.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor.
3. Alegerea comitetului central pe un nou period de șese ani.
4. Autenticarea protocolului ședinței. Sibiu, 26 Octomvrie 1894.

Ioan de Preda, vicepreședinte.

POSTA REDACȚIEI.

D-Sale **I. N.** în **Ticvanicul-mic**. Vom face pomnire în numărul viitor.

D-Sale **E. D. M.** în **Porumbacul-infer**. Am primit. Mulțumitele noastre. Vom folosi din ele în curînd.

Dlul **N. T.** în **S. S.** Nnmai în numărul viitor vom pute-o face. Pentru acesta a sosit prea tîrziu cererea, căci foaia se încheie deja **Mercuria**.

Dlor **I. C.** și **A. C.** în **Neagra**. Cu părere de reu, dar' nu se poate. Poesia nu e culeasă din popor, ci făcută de oare-cine, cu scop de-a pișca prin ironia din ea pe „**Lina-Carolina B.**... E pus chiar și numele, și ar pute avé urmări neplăcute atât pentru foaie cât și pentru **D-Voastră** Călduroase salutări!

D-Sale **Moise Toma**, flăcău în **Bucium-Sat**. Am primit. Vați purtat brav! Să trăiți! În numărul viitor apare

D-lui **Radu Jantea**, preot în **Sohodol**. Ne-am bucurat de româneasca d-tale scrisoare și luare în apărare a brașilor noștri conducători, — dar' s'a zis destul în cauza aceea, și lui **M.** încă îi poate fi destul cu ce-a primit, — de aceea nu mai publicăm ce ni-ai trimis. Sincere și frățești salutări!

Dlul **G. U.** în **Mărgău**. Fii, te rugăm, cu nițică așteptare. Ai văzut că am publicat o parte din ce ni-ai trimis. Toate deodată, sau în fiecare număr, nu putem băga, căci e forte mare numărul celor-ce ne trimit material de foită, și noi dorim să mulțumim pe toți, publicînd fiecareia măcar o parte pe ales, din ce ni-a trimis. Mai tîrziu însă mai publicăm din ele. Nu sînt însă tocmai toate potrivite. Trimite și povestea, dar' scrie-o scurt și cu multă grijă, și-i dăm loc.

Dlul **N. Gergel** în **Roșia-săsască**. Atât e ce am putut alege din ce ne-ai trimis. Și și aceasta prea cunoscută de toată lumea. Trimite ceva ce mai rar se aude. Și de altă-dată scrie și d-ta în șiruri scurte cum vezi că se scriu poeziile, ear' nu tot într'una ca o epistolă. Despre stîrpirea cloșanilor s'a scris în „**Economul**”, — vei primi cu toate acestea și un răspuns deosebit.

Dlul **Aron Boca Velchereanu** în **Velcheriu**. Avem zeci de liste pentru **Iancu** sosite. Precum sosesc așa se pun la rînd și fiecare numai atunci se publică când îi vine rîndul! A D-Tale va apăre în numărul viitor

Dlul **Ioan Bărsan**, în temnița din **Cluj**. Vă felicităm din inimă, că chiar nici în închisoare nu voiti să încetați a lucra în un chip ori altul spre binele națiunii. În numărul viitor apare anunțul. Vă dorim din inimă isbîndă frumoasă, și să scăpați sănătoși din închisoare, spre bucuria noastră a tuturor și mai ales a iubitorilor **D-Voastre** parochieni!

Dlul **P. Stanciu**, învățător în **Vaidasig**. În oare-care număr viitor.

Proprietar și editor: **T. Liviu Albini**.

Pentru redacție, în lipsa dlui **Ioan Russu Șirianu**, răspunzător: **George Moldovan**.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Viță de viie americană.

Despre vița de viie «americană» se știe, că are prețioasa însușire de a nu-i pute strica întru nimic *filoxera*, această

Nr. 51947/1894.

plagă și biciu de foc, care bântue și în țeară la noi, pustiind în scurtă vreme toate viile în întinse ținuturi.

Pentru stânginirea acestui rău, s'au încercat în toate țerile, și și la noi prăsirea de viță americană, pe care filoxera nu o poate nimici, și înlocuirea vițelor noastre cu viță de acest fel.

Ministrul nostru de agricultură pră-

sește și el în mai multe răsadnițe (locuri de prăsilă), viță de această, și acum face o publicație, în care arată din care răsadniță câtă viță și de ce fel, poate pune în vânzare pentru ori-cine care ar dori să aibă.

«Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului», primind și ea un exemplar din acea publicațiune, ni-o trimite spre traducere și publicare. Eată-o:

Ministerul reg. ung. de agricultură.

PUBLICAȚIUNE

despre vița de viie americană, ce se va pune în vânzare din răsadnițele de stat.

Din mlădițele de vița de viie americană prăsite în răsadnițele de stat, se vor pune în vânzare, în primăvara anului 1895 cam următoarele cățăimi pe lângă următoarele prețuri. Anume:

Nr. curgător.	Din răsadnița dela:	Riparia Selecta		Riparia Portalis		Riparia Tomentosa		Vitis Solonis		Rupestris közöns.		Rupestris Monticola		Jaquez		York-Madeira		Otthelo		Comandele (cererile) sânt a se adresa cătră:
		lucie	cu rădăcini	lucie	cu rădăcini	lucie	cu rădăcini	lucie	cu rădăcini	lucie	cu rădăcini	lucie	cu rădăcini	lucie	cu rădăcini	lucie	cu rădăcini	lucie	cu rădăcini	
	Prețul în florini, pentru o mie de mlădițe:	4	8	8	16	5	10	8	16	5	10	8	16	4	8	4	8	4	8	
1	Kecskemét	400.000	5.000	10.000	—	50.000	5000	20.000	—	—	—	—	—	100.000	50.000	15.000	—	10.000	5000	Direcțiunea răsadniței de stat „Miklóstelep“ în Kecskemét.
2	Tarcal	300.000	20.000	200.000	80.000	—	—	20.000	50.000	2000	—	2.000	10.000	20.000	—	—	10.000	—	—	Direcțiunii școalei reg. ung. de vințeleri („Vinczeller-iskola“) în Tarcal. Comit. Zemplén.
3	Peér és N.-Károlyi	80.000	4.000	10.000	8.000	—	—	—	8.000	—	—	—	—	40.000	10.000	2.000	2.500	—	—	Inspectorului de vii și vinuri Guszmán Dénes în Misztótfalu. Comitatul Borsod.
4	Szendró	50.000	—	10.000	—	5.000	—	10.000	—	2000	—	—	—	5.000	—	5.000	—	5.000	—	Inspectorului de vii și vinuri Munkácsy József în Miskolcz. Comitatul Borsod.
5	Fehértemplom	80.000	5.000	—	2.500	—	—	4.000	—	—	—	—	—	30.000	5.000	2.000	—	—	—	Inspectorului de vii și vinuri Wény János în Fehértemplom. Comitatul Temes.
6	Pozsony	50.000	10.000	—	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	—	Direcțiunii școalei de grădinărit și viierit în Pozsony.
7	Tapoleza	—	56.000	—	50.000	—	—	—	10.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Direcției școalei de vințeleri în Tapoleza. Comitatul Zala.
8	Nagy-Enyed és Torda	—	—	50.000	—	20.000	—	50.000	—	—	—	5.000	—	—	—	20.000	—	—	—	Direcției școalei reg. ung. de vințeleri în Nagy-Enyed Comitatul Alsó-Fehér.

În prețurile înșirate mai sus, e socotită și cheltueala pachetării și a ducerii la stația drumului de fer.

Prețul mlădițelor însăși precum și cheltueala ducerii pe tren, se va încasa (scoate) dela cumpărătorii prin rambursă postală, (adeacă plătiind postarului atunci când primești pachetul).

Când cel-ce a comandat (care a trimis după ele) din ori-ce pricină nu ar face rînd se-și scoată vițele trimise lui, va fi îndatorat a plăti toate cheltuelile de pachetare și ducere pe postă, precum și prețul mlădițelor ce se vor fi stricat.

Pentru procurare se dau *coale de comandă (de cerere) anume făcute*, cari, după umplerea deosebitelor rubrici (locuri goale) și subscrierea din partea celui-ce dorește a-și aduce vițe, — sînt a se trimite *cel mult pînă la sfîrșitul lunii lui Decembrie a anului de față*, la adresele de mai sus (rubrica din urmă din tabelă) *pe numele conducătorului acelei răsadnițe dela care voește a ave mlădițe.*

Conducătorii răsadnițelor sîndrumă, ca se-și însemne acurat fiecare cerere în șirul în care a venit, și se înștiințeze pe cerător, că după-cum e pus în șir, i-se poate implini cererea întregă ori numai în parte, și dacă

numai în parte, atunci cât anume i-se poate și cât nu?

Nici o răsadniță nu poate slugări nimăru din unul și acelaș soi de viță cu mai mult ca 10.000 de mlădițe din cele lucii (fără rădăcini) ori 10.000 cu rădăcini. Dar în cazuri vrednice de luare aminte, ministrul poate îngădui și mai mult. Cererile acelor cari ei înșiși nu au vii, s'au cari nu voiesc să cumpere vița pentru trebuința lor proprie: *nu se iau în socoteală, și nu se împlinesc!* Ear dacă și numai mai târziu s'ar adeveri că cineva a cumpărat vițe de le-a vîndut cu preț mai mare, ministrul își păstrează dreptul de a scoate dela un astfel de om, *prețul îndoit* al vițelor ce el le-a fost cumpărat. Afară de aceea unui astfel de cumpărător, în viitor nu i-se vor mai vinde nici un fel de vițe.

După trecerea termenului (31 Dec. n. 1894.) ori după-ce s'au găt mlădițele de cutare soi, firește nu se mai poate implini nici o cerere. Ministrul însă se va îngrijii, ca încă în toamna anului acestuia, să se publice o însemnare că la care prăsitör privat de viță americană în țeară, câtă se află de vânzare și cu ce preț, pentru-ca cutare doritor să știe cui să se adreseze.

Cererile firește vor fi luate în socoteală numai potrivit circularului ministerial nr.

70.600 din 1880, privitor la regularea ne-goșului cu mlădițe de viie.

Conducătorii răsadnițelor sînt îndrumați ca din răsadnițele de stat să se trimită numai mlădițe de fel bun, destul de tari pentru sădit, sănătoasă, și destul de coapte, — despre aceea însă ca mlădițele trimise să fie destul de groase ca să se poată și altoi numai decât, ministrul nu poate lua răspunderea.

Coale de comandare (cerere) se pot căpeta terîndu-se cu graul viu ori în scris:

a) dela ministrul de agricultură; b) dela inspectorul guvernial al secției pentru cultura vinului; c) dela direcțiile școalelor de vințeleri din Erdőszege, Ménes, Nagy-Enyed (Aiud) Tarcal, Tapoleza; d) dela direcția școalelor de grădinărit și viierit din Pozsony (Pojon); e) dela conducătorii cursului de viierit și grădinărit din Szegszárd și Eger; f) dela direcția răsadniței de stat „Miklóstelep“ din Kecskemét; g) dela slujbașii cercurilor de viierit și grădinărit și anume dela:

1. Gábor József, inspector de vii și vinuri, în Pécs.
2. Agamovits Lázár, inspector de vii și vinuri, în Papa.
3. Bucher Alajos, inspector de vii și vinuri, în Balassa-Gyarmat.
4. Rácz Sándor, inspector de vii și vinuri, în Budapesta, Rottenbiller utca 31 sz.

5. Munkács József, inspector de vii și vinuri, în Miskolcz.

6. Guzmán Dénes, inspector de vii și vinuri, în Misztótfalu.

7. Heinrich József, inspector de vi și vinuri, în Szeged (Segedin).

8. Fekete Pál, inspector de vii și vinuri, în Dicső-Szt.-Mártin.

9. Wény János, inspector de vii și vinuri, în Fehértemplom (Biserica-Albă).

10. Tornáczky Kálmán, inspector de vii și vinuri, în Beregszász.

11. Bernhardt Rezső, inspector de vii și vinuri, în Esztergom (Strigoniu).

12. Máriássy Antal, inspector pentru filoxeră, în Kassa.

h) în sfârșit de la toate tovărășiile pentru cultivarea viilor și vinurilor, și de la tovărășiile economice comitatense.

Budapesta, în Septembrie 1894.

Ministerul reg. ung. de agricultură.

Ajutoare pentru meseriași.

Atragem luarea aminte a măiestrilor români de confesiunea (credința) gr.-orientală, asupra ajutoare lor pe care consistorul arhiepiscopesc din Sibiu le va da în anul viitor măiestrilor, sodalilor și învățăceilor dela meserii.

Eată concursul în întreg cuprinsul seu, după-cum îl aflăm publicat în foaia oficioasă a Arhiepiscopiei, „Telegraful Român”:

Nr. 6583 Plen.

CONCURS

Pentru împărțirea stipendiilor și ajutoarelor, ce se vor da pe anul 1895 din fundațiunea „Andronic”:

I. Pentru învățăceii de ori-ce meserie.

II. Pentru sodali (calfe), care s'au eliberat în decursul anului 1893, și

III. pentru sodali, care pentrecând cel puțin 6 ani după olaltă la meseria lor, au dat dovezi despre dibăcia și hărnicia lor pentru a deveni măiestri, — prin aceasta se publică concurs până în 31 Decembrie 1894 stilul vechiu.

Toți, care voesc a cere stipendii și ajutoare, au să alătore la rugarea lor:

1. Carte de botez;

2. Atestat comunal despre averea lor proprie precum și despre a părinților;

3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinților concurentului, și fiind și acesta căsătorit, și despre familia dînsului. În acest atestat are să se cuprindă și arătarea, că în familie câți copii sunt minoreni, câți cercetează școala și câți se mai află la vre-o meserie.

Afară de acestea au să mai arete în-deosebi:

I. Învățăceii:

a) că au implinit anul al 12-lea al vârstei;

b) că au cercetat cu sfârșit bun cel puțin școala poporală (din sat).

c) că au încheiat contract cu măiestru la care se află, și că contractul s'a înscris în protocolul oficiului industrial (adecă la protopretori ori magistrați) având a alătura contractul la concurs în original sau apoi în copie autentică (întărită).

II. Sodalii:

a) au să arete că au sfârșit periodul de învățătură în decursul anului 1894, ceea-ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (§. 67 art. de lege XVII din 1884);

b) că au purtare bună, și fac spor multumitor în meserie și aceasta o vor dovedi prin atestatul măiestrului, ori și cu cartea de lucru;

c) să arete prin atestat dela măiestru, ce cunoștință de limbi mai au;

d) de cumva sînt membri în vre-o reuniune (tovărășie) de meseriași, să o dovedească aceasta prin atestatul dela reuniune.

III. Sodalii, cari sînt pe cale de a deveni măestrii:

a) să aibă certificatul (adeverința) de măiestru;

b) să fie lucrat cel puțin 6 ani neîntrerupți ca calfe, ceea-ce o vor dovedi cu atestatele dela măiestri, la cari au lucrat, ori și cu cartea de lucru;

c) în cerere să arete anume unde voesc a se așeza ca măiestri, ce fel de mijloace în bani mai au pentru a-și începe meseria pe socoteala lor, apoi să alătore și alte documente recomandătoare (scrisori în cari se spune cât sînt de vrednici).

Dela toți concurenții, de ori-ce fel, se așteaptă ca cererile să fie scrise și subscrise de mîna lor proprie, și adresate „Consistoriului arhiepiscopesc gr.-or. din Sibiu”, — și să le înainteze aici cel mai târziu până la 31 Decembrie 1894 st. v.

Sibiu, din ședința plenară, ținută la 3 Octovrie, 1894.

Consistorul arhiepiscopesc.

*

Însemnăm încă din parte-ne, pentru îndreptarea celor pe care îi privește, că ori-ce mică neîmplinire a cerințelor înșirate de Venerabilul Consistor în concursul de mai sus, trage după sine aceea, că — *nu 'i-să dă ajutorul!* Cu copiile de pe contract, cei-ce nu pot trimite contractul însuși, să meargă la casa orașului, sau fiind în sate, la notar ori preot, să adeverească că copia e întocmai cu contractul.

Ca ajutor să împart vre-o trei până în patru mii de florini. Anume să dau învățăceilor câte 25—30 fl.; sodalilor câte 30 fl., ear' măestrilor câte 100—200 fl.

Afumatul buților.

Din „cursul de viierit”, pe care-l tipărisem în foaia noastră în toamna trecută, scoatem următoarea expunere:

Pucioasa (sulfurul) este cunoscuta materie gălbinie, care prin ardere se împreună cu „oxigenul” aerului și dă naștere la „acidul sulfuros”. Astfel numim gazul (aerul) veninos, destinat a omorî numeroșii bureți mititei, ce se desvoaltă ca mucegaiu (floare) în lăuntrul buților goale. Acidul sulfuros (fumul pucioasii) mai are și menirea de a nimici floarea vinoasă și oțetoasă ce s'ar fi ivit la suprafața vinului. Urmarea este, că vinul rămâne scutit de oțetire și de boalele înrudite. Tot acidul sulfuros este, care întârzie și domolește ferberea, ear' mai târziu o curmă aproape cu desevirșire așa, că vinul rămâne de-a pururea proaspăt și nu se trezește.

La amestecarea vinului cu gazul des amintit, deșertăm vasul pe jumătate sau și mai bine și afumăm golul până-ce a încetat arderea pucioasii. Prin clătănări repețite, gazul trece în vin. Pentru de

a oprî ferberea, n'avem decât să reînnoim afumatul de 2—3 ori.

La afumatul buților goale, pucioasa aprinsă se spânzură de dopul care se înțepenește în vreaună fără zăbava. Cât ține arderea, butea se va rostogoli încetîșor, nu cumva picăturile să cadă în același loc. La spânzuratul pucioasii ne servim de o subțire sîrmă (drot) călită. Până a nu le umplere cu must sau vin, buțile afumate se vor spăla cu puțină apă rece. În urma afumatului, butea are să rămână câtva timp destupată ca să poată eși prisosul gazului.

Pucioasa să fie îndeplin curată și de soiul bun. Drept miez servesc fășii de pânză sau de hîrtie, care se trag repede prin vasul cu pucioasă topită. Mai nimerită decât pânza sau alt asemenea material este hîrtia groasă și albă („carton”), fiindcă nu lasă atîta spuză nici miros așa greu.

Vinurile afumate se pot bea numai după ce au perdut gustul fumului de pucioasă.

Însușirea acestui gaz de a înălbi poate fi binevenită numai când avem de a face cu vinuri albe, nu și cu roșii sau negre. De altcum s'a observat, că în curs de câteva luni după afumat, ele recăștigă culoarea (fața) perdută.

Iernarea legumilor.

Iernarea legumilor până într'un târziu este un mijloc de câștig adese foarte însemnat. Ca dovadă amintim faptul, că legumile se scumpesc treptat, începînd de toamna și până în ajunul recoltei viitoare. Economii, care știu deci, cum și unde ar trebui iernate, vor putere vinde legumile ce le prisosesc economiei propriie cu prețuri mult mai mari decât acei care se grăbesc a le scoate în piață îndată după cules.

Legumile se iernează în gropi sau bordeie, în cămări sau pivnițe. Lucru neapărat este un local uscat, aeris și scutit de ger.

În gropi se iernează cu deosebire rădăcini și tubercule (modâlci), cum sînt d. p. morcovii (morogii, murcoii, murele), țelerul, brojbele, cartofii (crumpenile, picioicile, baraboi) și c. l. Groapa se face la un loc scutit de umezeală și furtuni. Legumile se așează rînduri-rînduri în forma unui mormont, care se îmblojește cu o groasă pătură de pămînt uscat. În ajunul gerului se adaugă un învăliș de paie, frunziș sau tufe de brad și c. l. Mormontul se înzestreață cu un fel de horn (coș, bucin) de nuele sau de scînduri, așa ca aerul proaspăt să aibă pe unde intra, ear' prisosul umezelii pe unde eși. Cât ține gerul și pe când aerul este umed, hornul rămâne astupat cu mușchiu.

Verzele (curechiul) mai răbdurii se pot și ele ierna afară, recoltate fiind cu rădăcini cu tot. Ele se îngroapă una câte una până lângă căpățîni. Deasupra se aștern pae lungi și pămînt. După un

metod mai nou, verzele se așează cu rădăcinile în sus, umplând golarile cu țărână sau nêsip uscat și punând de-asupra o pătură subțire de pământ, apoi paie sau alt asemenea material.

Bordeiul de iarnat legumile este un fel de peșteră, întocmită din o groapă mare și un coperiș gros de paie, trestie, pământ și c. l. Coperișul se înzestreață cu un mic horn de scânduri sau nuele. La o mică depărtare de aria bordeiului ar trebui să se așeze grății groase de nuele, una ca legumile să nu zacă pe pământul jilav, alta și mai ales ca aerul, pus astfel în mișcare, să răsbată pretutindenea, intrând pe sub ușe și eșind apoi pe horn deodată cu umezeala asudat.

Legumile mai gingașe, d. e. carfiolul, (șelățile, lăptucile) cu căpățină și c. l., trebuie iernate într'o *cămară* sau *pivniță* uscată și scutită de ger, șoareci și alte neajunsuri. Nêsipul, în care se îngroapă rădăcinile legumilor, să fie mărunt și svântat. Umezeala și aerul stricat se înlătură prin deschiderea ușii și ferestrelor pe timp frumos și cald. În pivniță se pot ierna legumi de ori-ce soi.

Scrobeală aavea bună.

Scrobeala (amidonul, fecula) este un fel de făină, care se aplică la întărirea cămășilor, gulereilor și altor albituri domnești. În cartea sa *»Despre călcatul mădestrit, gătirea scrobellei și călcatul brilliant«*, vestita Iulie Pereles recomandă purcederea ce urmează ca intrunind toate cerințele dorite.

Ca punct de mănecare luăm 250 gr. (= 1/4 chilog.) scrobeală bună de urez.

Începutul se face topind în 15—20 linguri de apă 5 grame de „gumă arabică“ și 3 grame de „gelatin“. În ziua următoare se pune la foc un vas curat, cuprinzând 1 litră de apă și 5 grame de ceară albă. Tocmai în ajunul ferberii se adaugă topitura amintită și se ferbe cu apa împreună. Într'aceea se topește în 1/4 litră de apă a cincina parte din scrobeală, adică 50 grame și se toarnă în vas, care se trage dela foc în pripă, mestecând necontent și adăugând mai târziu cele 200 grame de scrobeală, care s'au fost topit în apă. În sfârșit se mestecă 5 grame de „borax“ topit în vre-o 20 linguri de apă. Scrobeala astfel gătită se străcură prin vâl de „tul“ și se amestecă din nou cu apă până-ce a dobândit subțirimea laptelui nesmântănit.

Smochinul și cultura lui.

Patria smochinului este Asia-apuseană, de unde s'a răspândit în vechime prin Europa de mează-zi și multe ținuturi din Africa. În cursul veacurilor s'a dat așa zicând „după păr“, s'a naturalizat. Crește ca tufă. Unde-i priește clima și pământul, el se desvolță ca pom

gros, care ajunge înălțimea de 10—12 metri.

Smochinul nu se coace la noi decât în ținuturile calde și cultivat fiind în fața soarelui, în vase sau și în grădină. Peste iarnă trebuie ținut în pivniță sau aiera la adăpost. Cultura în grădină seamănă cu a trandafirilor altoiți, anume trunchiul se încovoie după căderea frunzelor și se îngroapă cu pământ în grosime de 30 cm. Primăvara se desgroapă și se leagă de par. Pământul în care se cultivă, să fie ușor, cald, bogat în materii nutritive și scutit de vânturi reci. În cursul verii se udă din greu, seara pe răcoare.

Prăsirea se face mai ales din pui (vlăstări) care sădiți fiind primăvara în țărâm mărnoș, se înrădăcinează în scurt timp. Foarte ușoară este înmulțirea prin butași (botași, jancuri, homlitași).

Fructele se coc și se culeg pe rând, de 2—3 ori peste vară. Fructele mai din jos sunt mai bune și ajung la coacere 2—3 luni mai îngrabă decât cele aflătoare pe vârful crengilor.

Smochini tineri de prăsilă se află în toate orașele.

Morcovi priesc cailor.

Caii rod morcovii (moroșii, murcoii, murele) cu poftă, semn invederat că le priesc. Morcovii sporesc cățătimea udului (urinii) și au însușirea bună de a înlesni umblarea sângelui și a subția bălegarul. Ei ar trebui să se deie în felii (fălii) mici în amestec cu tot atâta ovês și pleavă sau pae tăiate mărunt.

În „cartea despre cal“, vestitul conte Wrangel recomandă morcovii pentru iepole, care alăptează, cum și pentru cai, care ar pătimi de slăbiciunea sau de tusă îndelungată, de vermi sau lipsă de apetit, de încuetură, bălegar virtos sau alte neajunsuri datorite stomacului (rinzii) stricate, zicând între altele, că 2 1/2 litre de ovês și tot atâția morcovi prețuesc cât 5 litre de ovês gol. Pentru mânzi recomandă zilnic 3—5 chilograme de morcovi, desmântă însă dela morcovii degerați care ar trebui ferți și dați vacilor sau porcilor în cățătimi mici.

Antăietate se cuvine morcovilor roșii ca fiind mai dulci și mai nutritori decât soiurile albe.

Alegerea scroafelor de prăsilă.

Precum vitele și celelalte animale așa și porcii (rămătorii) moștenesc însușirile lor, bune sau rele, asupra urmașilor. O scroafă de prăsilă aievea bună prețuesc cât 3—4 scroafe, dela care ne-am fi ales cu porci slăbuți și puțini. În alegerea scroafelor de prăsilă să fim deci cu deosebită luare aminte.

Antăietate se va da mai ales scroafelor de soi ales și prevenind din porci cât mai puternici, grăsuni și fătați în

primăvară. De recomandat sunt cu deosebire porcii din 4—6 fătatură ca fiind mai bine desvoltați. Scroafa să aibă o înfățișare femească, drept semn invederat de rodnicie. Scroafe, care seamănă a ier, nu alăptează în regulă și astfel nu sunt bune de prăsilă. Capul să fie mic și ușor, botul gingaș și svelt, trunchiul prelungit, larg și adânc, spinarea oablă și lătăreață, crucea largă, șoldurile îndepărtate, pieptul larg și cărnos, ugerul bine desvoltat și având cel puțin 10—12 țfte puternice și cât mai egale (deopotrivă).

Scroafa de prăsilă, să fie vioaie și blândă, ear' nu spărioasă, molișită sau bătăușe. O însușire neapărată este să fie lăptoasă și să lege ușor. Scroafele grase cu capul mare și șolduri apropiate față cu anevoie și une-ori lapedă (abortează.)

Mai presus de toate sunt negreșit scroafele, care în cei 2—3 ani premergători au fătat porci mulți și frumoși și i-au alăptat cu îngrijire.

Ciorbă de vin și bere.

Pentru de a găti o ciorbă (supă, zamă) în adevăr gustoasă, luăm, și anume, la 1/2 de litră de vin obicnuit tot atâta apă, care se ferb într'un vas curat de lut, adăugând 1/2 coaje de lămăe, scortșoară și cuișoare întregi. Într'aceea se bat 4 ouë până-ce s'au inspumat. Așa ferbinte cum s'a luat dela foc, ciorba se toarnă în vasul cu ouële bătute, mestecând cu lingura de repețite-ori. După trecerea prin străcurătoare (sitiță, sită), ciorba de vin se pune la foc ca să deie undă și se servește la masă pe franzele (jimble) sau pâne albă.

În scopul de a găti ciorbă de bere, se ia 1 1/2 litre de bere proaspătă la 1 litră de smântână, în care se bat 3 ouë sau și numai 3 gălbinișuri. Când berea ferbe se toarnă asupra smântânii și se ferbe din nou, bătând mereu, nu cumva să se îngroașe. Într'aceea se adauge zăhar multșor, scortșoară, cuișoare și coaje de lămăe.

Iernarea pepenilor și lubenițelor.

Pepenii, care n'au apucat a se coace decât acum într'un târziu, în ajunul brumei, pot fi puși la iernat. Ei se desfac cu codițe cu tot, se șterg bine cu o pânzătură moale și se așează într'o ladă cu cenușe cernută așa, ca să nu vină unul cu altul în atingere. Cenușa se tescuește bine cu mânilor, punând deasupra o pătură groasă care și ea se tescuește. Dacă lada se astupă bine și se ține în pivniță la răcoare, pepenii astfel împachetați se pot ierna până într'un tâziu.

De asemenea se vor împacheta lubenițele (lubele, pepenii de apă, harburii) de iernat.

Curățirea mașinilor de cusut.

Din pricina prafului (pulberii) ce se furizează atât de ușor, oleiul (uleul, oloioiul) se învîrtoșe și se preschimbă cu vreme într'un fel de smoală lipicioasă, care îngreuează mersul mai departe al mașinii. Acest neajuns se poate întimpina prin „benzină” sau petrolu îndepplin curat, care topește smoala și alte murdării unsoase în cel mai scurt timp. Lucrarea se face ungând cu o peană de găscă și turnând una sau alta din materiile amintite pe găurile menite pentru oleiu. După întoarcerea rotilei de câteva ori, murdăria se șterge cu un petec curat, apoi se toarnă oleiu din nou.

Păstrarea făinii.

Precum grăunțele de păstrat așa și făina trebuie pusă când și când în atingere nemijlocită cu aer proaspăt. A doua cerință este să o păstrăm la un loc îndeplin uscat și ferit de șoareci și alte neajunsuri. Făina ținută în coșuri sau alte vase de lemn ar trebui scormonită la câte două luni, ear' cea îndesuită în saci la câte 4 săptămâni; altcum se bulgărește, căpătând grunjuri cum și un miros greu.

Contra păduchilor de oi și de capre.

Topiți la un loc, camforă, floare de pucioasă și ceară; ungeți cu acest amestec animalele de trei patru ori, și apoi spelați-le cu apă.

Știri economice.

Limba florilor. Florile se privesc ca având limba lor cu totul osebă. Așa d. p. trandafirul albi și de curând îmbobociți, ochiulșerpelui (nu-mă-uita; lat. Myosotis) și crinul alb sunt icoana nevinovăției feciorești. Liliacul (scumpia, scrintea; lat. Syringa vulgaris) alb este simbolul tinereții, ear' nalba al iubirii de mamă. Viorelele (vioalele, gușa găinii) înfățișează blândea (modestia), trandafirul roșu frunșeta femeiască desvoltată, trandafirul galbin iubirea dintre căsătoriți, hortensia și crinii de apă receală și nepăsare, floarea-soarelui fudulie, ferega încredere, ghințura galbină mărăție lăudăroasă, iedera, volbura și vița sălbatică alipire neclintită, lemnul-domnului jale, pelinul durere de inimă, mișunălele sfătoșie și lux, bucatele belșug, trandafirul de lună marire trecătoare, ghiociei veste bună. Florile de persec se dau femeilor măritate, ear' dafinul (laurul) învingătorilor reînțorși. Florile de un roșu vioiu și indeosebi garoafele și macul se potrivește mai mult pentru bărbați. Olivul și granatul sunt chěžășia păcii și buneii înțelegeri, căligalicioara (lat. Scabiosa) este floarea văduvelor.

Expoziție de vite în Caransebeș.

Cetim în „Foia Diecesană”: „Reuniunea de agricultură din Caransebeș” arângiază în 4 Noemvrie (st. n.) a. r. în curtea magistratului din Caransebeș o expoziție de vite cornute împreună cu distribuire de premii (daruri). La această expoziție se vor pute expune vitele locuitorilor din orașul Caransebeș, apoi ale

locuitorilor din comunele cari fac parte din notariat: Caransebeșul-nou, Slatina, Brebul (Weidenthal), Cârpa, Obreja, Ohaba-Bistra, Ferdinandsberg, Rusberg. Se pot expune: tauri, trăgători, vaci, junci, junince, viței, oi și berbeci. Peste tot se vor împărți ca premii 200 de coroane în argint. Fecare proprietar, care dorește a expune vite, e îndatorat a dovedi prin atestat comunal, că posedă vitele cel puțin de jumătate de an. Totodată e îndatorat a aduce și pasapoartele de vite cu sine.

Că aceasta reuniunea română începe și ea a da semne pipăite de vieață, ne umple de bucurie. Dorind isbândă deplină, rămânem în așteptarea îndreptătită, că se va trimite și pentru „Foia Poporului” o dare de seamă asupra expoziției.

Spuma de mare. Astfel se numește mineralul alb-gălbui, din care se croesc pipe și alte scule adese foarte scumpe. Cele mai mari băi (mine) se află în Asia-mică, aproape de orașelul turcesc Eski-Şehr, ai cărui locuitori se îndeletnicesc mai ales cu agonisirea și vnzarea spumei. Aceasta se scoate din gropi făcute în pământ la adâncime de 9—11 metri; 40—50 oameni tineri lucrează împreună și împart câștigul între sine. Bucățile scoase cu multă trudă au formă neregulată și o mărime foarte osebă, începând dela a unei nuci și până la a unui cap de bou. Spuma proaspătă este așa de moale, că poate fi tăiată cu un cuțit. Dupa scoatere, bucățile se curăță de pământ, se uscă și sânt apoi supuse la mai multe operații anevoioase. Într'aceea ele scad în mărime, rămânând abia a treia parte. Pachetarea se face în lăzi printre vată de bumbac. Lăzile se trimit mai toate la Viena, și câteva orașe din Germania. An de an sosesc 8000—10.000 de lăzi în preț cam de 1¹/₂ milioane fl.

Transport ieftin pentru nutrețuri.

La însărcinarea ministrului ung. de agricultură, direcția căilor ferate de stat, spre a veni în ajutorul celor lipsiți de nutrețuri, a scăzut foarte prețurile de transport pentru fân, paie, trifoiu, mazărice și luțernă și anume se va plăti de vagon, încărcat cu nutreț, pentru depărtarea de cel puțin 100 chilom., 8 cr. de 1 chilom., ear' pentru depărtări de peste 400chilom., dela fiecare chilom. mai departe 4 cr.

Vinderea moșii statului.

Între venitele țerii pe anul 1895 s'a pus și suma de 1,800.000 fl. din vinderea bunurilor de stat. Din suma amintită au să între ca rate și interese (camătă) anuale pentru moșiile vândute de mai nainte și anume: 1,201.746 fl. 57 cr., ear' 650.000 fl. vor intra după moșiile ce se vor vinde în anul 1895. Până acum s'au vândut 54.272 jugere cat. și se vor mai vinde 22;941 jugere în suma prețită de 6,712.780 fl. 36 cr. Pentru colonisări s'au statorit 5984 jugere în preț de 1,196.800 fl.

Batere de monete în 1895.

Ministrul reg. ung. de finanțe a statorit a se bate în cursul anului viitor următoarele monete: 1,950.000 piese (bucăți) în aur de câte 20 coroane; în preț de 39,000.000 coroane; 10,000.000 piese în argint de câte 1 coroană; 28 milioane de câte 10 bani în preț de 2,800.000 coroane; 60 mil. piese de câte 2 bani în preț 1,200.000 coroane și 10 mil. piese de câte 1 ban în preț de 100.000 coroane. Laolaltă 109,950,000 piese în preț de 53,100.000 coroane.

Zestre ciudată. În Mongolia și Mandjurin (Asia-răsăriteană) se cultivă sumețenie de câni, mai ales de dragul blănilor. Din pricina climei friguroase, blana cânilor rămâne împodobită cu păr lung și des. Nicăiri câni înzestrați cu păr mai frumos și bine grijit ca în țerile amintite. Miresele capătă un număr mare-care de câni drept zestre și bogăția lor se măsură după numărul și felul cânilor ce li-se dă.

Recolta în Sârbia. După știrile ziarelor recolta din acest an în Sârbia a fost astfel:

Ovșul a dat o recoltă mijlocie. Din pricina secetii aproape nesfârșite, de care și această țeară a fost bântuită peste vară, cucuruzul (mălaiul, păpușoiul) a rămas slăbuț și în parte s'a uscat cu desevîrșire. Cânepa și inul au isbutit bine. Tăbacul (tutunul) a dat recoltă mijlocie.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 216. Din o parte a grădinii, alătura cu locuința, aș dori să întocmesc un fel de parc cu arbori, tufe, figuri și covoare de flori pitice. În scopul de-a croi figurile, Vă rog să-mi recomandați o carte, germăna sau maghiară, în cari se dau explicări de acest fel și cuprinzând planuri și figuri.

S. Ger....

Răspuns. Bogată în planuri și figuri este mai ales cartea germăna „Hempel, Die moderne Teppichgärtnerie”, pe care o poți comanda prin ori-ce librar. Prețul 3 fl. 60 cr.

Întrebarea 217. În 1 Martie 1890 am contumatat pe un datorăș la primăria noastră pentru suma de 5 fl. 27 cr., pe cari nu voia să-mi plătească de bunăvoie. Până astăzi însă nu am primit bani, deși în mai multe rânduri am rugat pe primar să ducă execuția în deplinire. Vă rog deci a-mi răspunde în scumpa noastră foaie, ce aș ave de făcut?

S. N., comerciant.

Răspuns. Fă arătare prin graiu viu sau în scris la pretură. De cumva nu ai isbuti nici așa, atunci te adresează la vice-comitele Sibiiului.

Întrebarea 218. Binevoiți a-mi răspunde în iubita noastră „Foia Poporului”, câte licee se află în Iași, România, cum se numesc și câte clase au?

T—a—c în N.

Răspuns. Neavând de unde știți înșine, am adresat întrebarea D-Tale unui amic, care a răspuns astfel: „În Iași avem 2 licee ale statului, unul în care se află numai interni (stipendiști), altul numai pentru externi. Este și un al treilea liceu privat. Deci 3 licee de băieți. Mai avem 3 licee private anume pentru fete: liceul „Varlaam”, liceul „Humpel” și liceul „Maria Doamna” (proprietatea dlui Densușianu). Fecare liceu are 7 clase. Liceele statului au și clase paralele. Mai avem și o școală pedagogică pentru fete (preparandie) cum și 2 școli comerciale cu câte 3 clase, cursul inferior și superior. Școli primare (elementare) sânt 16 de băieți și 12 de fete cum și 2 gimnasii, Alexandru-cel-bun și Ștefan-cel-mare, pt. băieți cu câte 4 clase inferioare și 1 gimnasiu de fete cu 4 clase.”

Altă-dată te rugăm a-ți iscăli numele pe scrisoare, spre a ști măcar, dacă ești aievea abonat sau ba. Altcum nu vom răspunde.

Un dirigent de cor.

Tinărul Simeon Muntean, dir. de cor din Murani, care acum se află în comuna Fönlac, com. Timișoarei, unde acolo în anul trecut au înființat cor vocal bisericesc precum și jocuri naționale „Călușerul“ și „Bătuta“ și sffrșindu-se timpul de învățatură au reeșit cu un spor laudabil, așa tinărul dirigent ca un ficior sërman de avere se recomandă celor-ce ar voi sè formeze cor vocal bisericesc precum și jocuri naționale, care au dbrințe pentru un instructor sè se adreseze tinărului

Simeon Muntean,
[2436] 1-1 dir. de cor în Fönlak.

Betia

se vindecă prin Antibetin, întrebuițat cu rezultat strălucit în o mulțime de cazuri. Nenumărate mulțumite primite dela cei vindecați se trimit franco la cerere. Fiind fără ori-ce gust, se poate da pătimașului de betie și fără știrea lui. 1 dosă 2 fl. 20 cr., 1 dosă duplă pentru morbul învechit, 4 fl. 40 cr. trimițându-se suma din urmă și se trimite franco în toate țerile. Se capetă la farmacia „La Vultur“, Lugoj, nr. 112, Bănat. (2787) 1-8

Institut Tipografic T. L. Albini în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Călindarul Poporului

pe anul comun

1895.

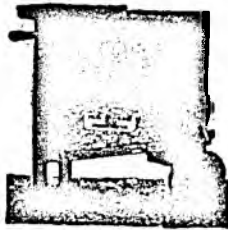
Cuprinsul: Călindarul astronomic și bisericesc, cu povețe economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1895. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbrelor. Autoritățile bisericești române din Ungaria și Transilvania. — Vêduvele, de Delavrancea. — Moțul și Domnul, de Ioan Vesa, învețator. — *Economic*: Ceva despre stîrpirea omidelor; Sirop de smeură și de cireșe. — *Poesii*: Cu flori cu ramuri verzi, (Dedicație martirilor noștri) de P. Dulfu; Lupta vieții, de G. Coșbuc. — *Partea hazlie*: Oala cu lapte; Anecdote; Rêspuns incurcat; Ghicitori. — Tirgurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. — Inserate.

Numai 20 cr. exemplarul.

Cu trimiterea pe postă 23 cr.

Sfirmitoare de cucuruz (porumb)

de mână și cu motor, cu efect dublu sau simplu, cu sau fără ventilație.

**Piue pentru curățit. cerealelor,
Mașini de sortat cu trior,
Prese de fên și de paie,**

de mână, stabile și mobile.

Mașini pentru pregătirea de nutreț,

Tăietoare de nutreț,

Tăietoare de napi și cartofi,

[2276] 3-10

Piue de bucățit și sdrobit,

Aparat pentru muiatul nutrețului,

Cuptoare cu cazan de economie pentru nutreț de vite etc.

de construcția cea mai excelentă și mai bună fabrică

PH. MAYFARTH & CO.

fabrici imp. și reg. excl. priv.

de mașini agricole, turnătorie de fer și ferărie cu vapor.

VIENA, II., Taborstrasse Nr. 76.

Cataloge gratuit — Representanți și comisionari sânt de dorit.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, str. principală nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000; Fond de rezervă fl. 70.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la terminul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comand-i.

Direcțiunea institutului.

[1418] 17-27

2 medalii de aur
și
13 de argint.

9 diplome
de onoare și
aprețiere.

[482] 32-45

Praful Korneuburg

al lui KWIZDA pentru nutrirea vitelor

cai, vite cornute și oi.

Prețul unei cutii 70 cr., 1/2 cutie 35 cr.

De 40 de ani folosit în cele mai multe grajduri, la lipsa de apetit, mistuirea rea, la ameliorarea laptelui și la augmentarea cantității laptelui la vaci.

Sè se observe bine
marca și sè se
ceară expres:
Praful Korneuburg
al lui Kwizda
pentru nutrirea
vitelor.

Depositul principal:
Franz Joh. Kwizda,
liferant ces. și reg. austro-ungar
și reg. român.
**Farmacia cercuală
Korneuburg I. Viena.**

Veritabil se poate
câpeta în toate
farmaciile
și drogueriile din
Austro-Ungaria.

La coroana

ungară.

Bazarul vienez de coroane

Viena, V/I Rüdigerasse Nr. 1, Blumenhaus,

este una dintre cele mai solide și mai plăcute firme din monarhie, unde se pot comanda cei mai necesari articoli, toți cu 1 fl. Fiecare obiect are valoare îndoită, costă însă numai 1 fl.

1 florin sau 2 coroane fiecare bucată.

La coroana

ungară.

Oroloage de buzunar

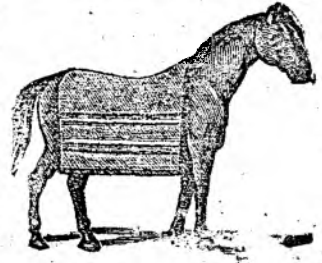
regulate precis, recunoscute ca de cea mai excelentă calitate, cu mecanism-remontoir veritabil, neperitor, de argint, metal lustruit, precum și de argint probat de 13 loți, admirabil lucru, foarte frumos gravate, cu sticlă de cristal, cu aparat de secunde și arătătoare, toate se trag la mâner fără cheie și ajustate splendid cu toate inovațiile tehnicii moderne de arta orologeriei, regulate precis foarte punctual, se capătă în 4 sort.

Numai fl. 3.

fl. 3. un orologiu remont. de buzunar, de nickel, dela Chicago cu arătător de secunde, cu werk precis regulat. fl. 3.

- fl. 4. Un orologiu remont. de nickel, fin de prima cal., construcț. cea mai excel. și mai punctuală cu minutar. fl. 4.
- fl. 5. Un orologiu remontoar de nickel cu capac dublu și werk regulat precis. fl. 5.
- fl. 6. Un orologiu remont. de buzunar, de aur amer., cu trei capace, fin aurit, abia se deosebește de aurul verit., gravat frumos și punctual regulat. fl. 6.
- fl. 7. Un orologiu remont. de buzunar, de argint veritabil, cu coperișe fin gravate, precis regulat. fl. 7.
- fl. 9. Un orologiu remont. de buzunar, de argint veritabil, cu capac dublu, fin gravat și precis regulat. fl. 9.
- fl. 12. Un orologiu de buzunar, anker remontoar de argint veritabil cu 15 rubine, merge precis. fl. 12.

Toale de cal
Numai fl. 1.65

3600 splendide

Toale

se vor vinde cât mai iute pe prețul sistat. Aceste splendide toale de lână, provăzute cu margini vârgate, călduroase ca un cojoc, și costă: bordure bogate
Toată ziua
Toate multe de
ce furnisarea s'a
lungi și 130 cm.
cândură, căldu-
proviisiunea, cu
calit. birjari
fl. 1.65. fl. 2. fl. 3.

1 florin sau 2 coroane bucată.

1 orologiu de bronce ce merge regulat, cu garanță 1 fl.	1 lanț de orologiu din aur artificial cu acătătoare 1 fl.	1 inel din aur-doucle cu petri 1 fl.	1 medalion din aur artificial, cu petri 1 fl.	1 brățar dela expoziția din Paris 1 fl.	1 medalion de inimă din argint veritabil, probat 1 fl.
Cușmă de iarnă din peluș de Persia, cu vată călduroasă. 1 fl.	1 pălărie bărbăt. din păslă moale foarte țipoare 1 fl.	4 cravate bărbătești fiecare în altă formă și coloare, foarte fine 1 fl.	1 păreche mănuși călduroase pentru iarnă, din lână 1 fl.	1 jachetă de lână pentru dame și bărbați 1 fl.	1 păreche pantaloni de lână (sistem Jäger) pentru domni 1 fl.
1 cămașe bărbătească, foarte fin gătită, albă ori colorată 1 fl.	1 păr. ismene bărb din pânză de casă bine lucrate 1 fl.	6 păr. ciorapi bărb. într'o coloare ori cu vârgi frumoase 1 fl.	3 păreche ciorapi fem. într'o coloare sau cu vârgi frumoase 1 fl.	1 corsetă cuirasată, fason parisian, foarte durabilă 1 fl.	12 batiste, cu margini colorate, chivite 1 fl.
1 cămașe femeiească din șifon ori in cu broderii 1 fl.	1 corsetă de noapte din șifon cu broderie fină 1 fl.	1 păreche ismene fem. din șifon, cu broderie fină 1 fl.	1 sucnă călduroasă, cu brodure 1 fl.	3 șorțuri de casă, mostre frumoase și moderne, veritabil de spelat. 1 fl.	1 șorț de lister, calitate bună, caro, chivit, 1/4 de mare 1 fl.
1 jachetă de dame din creton francez lucrată 1 fl.	1 haină de iarnă gata pentru copii dela 1-3 ani 1 fl.	1 covor de pat din stofă de jute desin frumos. 1 fl.	1 cearceafă de tot mare și gata 1 fl.	6 merindare de in, mari și tari 1 fl.	6 ștergare, calitate bună, caro, chivite 1 fl.
1 față de masă bună damast alb ori colorată 1 fl.	6 serviette pe deplin de mari, albe ori colorate 1 fl.	1 năframă de mătășă 1 cot de mare și în orice coloare 1 fl.	3 batiste de mătășă de Lyon, în mai multe colori 1 fl.	1 eventail cu zugrăvire artistică, foarte frumos 1 fl.	1 năframă mare călduroasă pentru dame, 1/4 de mare 1 fl.
1 pipă din spumă de mare artificială 1 fl.	1 spiț de țigară spumă de mare veritabilă cu chichlibar 1 fl.	1 pipă pentru burghezi, spumă de mare artificială cu vergea cu tat 1 fl.	1 aparat de foc, aprinde însuși cu iuteala fulgerului 1 fl.	1 portmoneu tot din pele cu incheietoare 1 fl.	1 portmoneu pentru bani și documente 1 fl.
1 lămpăș cu o lumină intensivă 1 fl.	1 atulă de cusut de mătășă cu scule de cusut 1 fl.	1 album pentru fotografii, foarte fin 1 fl.	1 briciag cu 4 tășuri, cu aparat pentru scoaterea dopurilor. 1 fl.	1 crucifix din metal topit, nu se poate sparge 1 fl.	1 oglindă de părete 3 cm. de mare, în cadru de nuc 1 fl.
6 linguri de supă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	6 furculițe franc din argint de Phönix veritabil 1 fl.	3 cuțițe de masă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	12 lingurițe de cafea din argint de Phönix veritabil 1 fl.	1 lingură mare de supă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	2 feșnice de salon argintărite fin, formă frumoasă 1 fl.
1 țipoare de zăhar splendid argintărită și fină 1 fl.	1 moară de cafea cea mai bună construcție, durabilă 1 fl.	6 tase de cafea calitate bună neperitoare 1 fl.	Împăratul și Împărăteasa, 2 frumoase figuri de decorațiune 1 fl.	3 broșuri de dame în mostre deosebite 1 fl.	1 briciu, tăș englez veritabil, foarte ascuțit 1 fl.

Numai fl. 5.75

costă o bucată întreagă de 30 coți, de pânză de casă excelentă, trainică, solidă, de calitate lată

Numai fl. 6.25

costă o bucată întreagă de 30 coți de haine de pat din Sternberg, prima calitate, bună de spelat în toate colorile, foarte trainică.

Numai fl. 5.50

costă o bucată întreagă 30 coți, prima calitate oxford, în toate colorile, soiu trainic, pentru cămăși și rufe de casă

Numai fl. 5.50

costă o bucată întreagă 30 coți, calitate excelentă pentru cămăși Schifon, fină ca cea din in, foarte bună și trainică.

- 1 păreche pantaloni de iarnă pentru bărbați, făcut elegant în toată mărimea 2 fl.
- 1 jachetă pentru domni și dame în orice mărime. 2 fl.
- 6 metri de covoare, sortă bună, cu brodură colorată 2 fl.
- 1 covor pentru așternut, inaintea patului, frumos lucrat 2 fl.
- 1 perdea modernă pentru ferestri de jute sau dantele 2 aripi complete 2 fl.
- 1 tacâm de masă pentru 6 persoane, 1 pânzătură, 6 serviete fine 2 fl.
- 1 bucată pânză garn. 1/4, lată 7-8 metri lungă, deasă 2 fl.
- 3 bucăți cămăși de oxford pentru lucrători foarte trainic lucrată 2 fl.
- 1 blusă de dame modernă din satin fin, mustra cea mai nouă 2 fl.

2 florini fiecare bucată.

- 3 bucăți cămăși de dame din schifon fin și cu broderie 2 fl.
- 1 orologiu de părete cu deșteptător 2 fl.
- 1 lanț de argint, pentru domni sau dame 2 fl.
- 1 brățar de argint, veritabil cu apendice 2 fl.
- 1 oglindă cu ramă de aur 55 cm mare, frumoasă, format mare 2 fl.
- 0 umbrelă de mătășă Austria, cu lemn durabil fin 2 fl.
- 1 giamantan cu lăcat cu îmbrăcăminte bună de pele 2 fl.
- 1 pipă de spumă veritabilă de mare cu vîrf argintat cu 2 fl.

- 1 serviciu din porcelan de cafea pentru 6 persoane, 15 bucăți, 2 fl.
- 1 pelerină de iarnă din lână 1/4 mare, groasă călduroasă 2 fl.
- 1 stampilă de cauciuc cu orice nume, dimpreună cu coloare 2 fl.
- 1 lanternă magică pompoasă cu figuri mari și cu instrucțiune 2 fl.
- 1 plapomă excelentă și bună, lucrată în coloare vînată și roșie 2 fl.
- 1 cușmă fină pentru domni 2 fl.
- 1 muff pentru dame prima calitate 2 fl.
- 1 cămașe de flanel pentru domni în toate colorile, foarte călduroasă 2 fl.
- 1 batistă de Lyon veritabilă de mătășă, mare, în orice coloare 2 fl.
- 1 păreche de feșnice de salon Alpaca, fason mare, elegant 2 fl.

Pentru atențiune: Comande în scris se trimit în 24 oare, cu rambursă postală sau trimițându-se banii înainte, mărfurile, care nu convin se pot îndată schimba, sau banii se trimit înapoi prin firma:

[2130] 2--10

Wiener Kronen-Bazar FEKETE in WIEN V., Rüdigerasse Nr. 113.